

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTE DORDRECHT - DORDTSE DINDSDAG, D.D. 22 november 2022

Vergaderkamer 5

1. Vaststellen uitvoeringsprogramma en voorbereidingsbudget Dordwijkzone Stadspark XXL - Startnotitie

Voorzitter: mevr. Stolk
Commissiegriffier: dhr. Boom
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Burggraaf (VVD)
Dhr. Damen (PvdA)
Dhr. Groenewege (Partij voor de Dieren)
Dhr. Gündogdu (Op Ons Eiland)
Mevr. Herwijnen (Partij voor de Dieren)
Dhr. Katif (Beter Voor Dordt)
Dhr. Kleinpaste (Gewoon Dordt)
Dhr. Noldus (VVD)
Mevr. Pichel (FvD)
Dhr. Stam (Beter Voor Dordt)
Mevr. Stolk (VSP)
Dhr. Struijk (CU/SGP)
Dhr. Uysal (GroenLinks)
Dhr. Van Dam Timmers (CDA)
Dhr. Van der Kruijff (CDA)

Ambtelijke ondersteuning: mevr. Van den Berg, dhr. Kranendonk, dhr. Koole, dhr. Van Son, dhr. Fiaschi-Van der Est, mevr. Kanselaar

Portefeuillehouders: wethouder M. Burggraaf

De voorzitter: Goedenavond beste commissie- en raadsleden, en natuurlijk ook welkom aan wethouder Burggraaf die hier namens het college zit. Ik heb hem nog niet gezien maar hij is van harte welkom. Ook welkom aan de ambtelijke ondersteuning. Even een toelichting. De reden van de vergadering. Een raadsvoorstel uitvoeringsprogramma en voorbereidingsbudget Dordwijkzone Stadspark XXL, een beeldvormende commissie vanavond. Het doel van de bespreking, en waarom op 11 oktober? Is er een eerste beeldvormende sessie Raadexcursie Stadspark XXL en er is een fietstocht door de Dordwijkzone geweest. Doel van deze technische briefing is in te gaan op de plannen en de achterliggende financiële onderbouwing, de aanpak van de gebiedsontwikkeling en de doorlopen participatieprocessen door de jaren heen, als ook de toekomstige aanpak inzake participatie met betrekking tot het deelgebied Stevensweg en Schenkeldijk. Nou, dan mag ik volgens mij als eerste - ze liep nog een beetje mank zag ik vanavond, volgens mij is van een paard gevallen, zei ze - het woord geven aan Karin Van den Berg om de presentatie te geven. En vervolgens verschillende woordvoerders, fracties om

vragen te kunnen stellen over dit onderwerp in een interactief gesprek. Ik geef nu eerst het woord even aan Karin Van den Berg. Ga je gang.

Mevrouw Van den Berg: Dank jullie wel. En dank allemaal ook voor uw opkomst bij deze technische briefing. Ik ben Karin Van den Berg. Ik mag als programmamanager het mooie Stadspark gaan realiseren in ons mooie Dordrecht. Maar dat doe ik niet alleen, dus ik heb wat collega's meegenomen omdat wij het zelf heel belangrijk vinden dat ook het team weet wat jullie allemaal wensen en ook jullie aanbevelingen en kritische noten horen als jullie die hebben. Dordwijkzone Stadspark XXL, we gaan een beetje naar het - hartelijk welkom, wethouder -Stadspark toe, omdat er in het stadspark eigenlijk de doelstelling is: een park voor iedereen in Dordrecht. Wat gaan we u vertellen? Eigenlijk ook voor mensen die niet aan de achtergrond van de afgelopen jaren hebben we even een terugblik van wat is er al gebeurd in het verleden. Even naar agenda 2030, een uitstapje naar de ontwikkelvisie van Mecanoo en de maatschappelijke businesscase die daarvoor is gemaakt. Waar staan we nu? En dan de uitvoeringsagenda die u heeft gekregen en natuurlijk uw rol bij de ontwikkeling van het park, dat vinden we heel belangrijk daarin. En het stuk wat ook bijgevoegd is, de Startnotitie Stevensweg-Schenkeldijk. En we willen eigenlijk eindigen met nog een rondje of u nog speciale wensen hebben die voor het Stadspark wat daar volgens u zeker in moet komen in de toekomst wilt u naar het park gaan. Dus vanuit uzelf geredeneerd. Ik ga snel verder, want we hebben maar een uurtje, en ik kan er echt dagen over praten dus ik probeer dat niet te doen. En als er vragen tussendoor zijn, voorzitter, dat mag ook, hoor, want dat is eigenlijk wel de interactie die bij het verhaal hoort. Ik ga snel verder. Wat is er al gebeurd? Nou, u weet allemaal dat in het kader van de investeringsagenda 2030 middelen zijn gereserveerd voor grote projecten in de stad op basis van toch wel onderbouwde en goed doordachte plannen. We hebben daarvoor dit Stadspark voor de Dordwijkzone toen een ontwikkelvisie opgesteld van Mecanoo, en daar ook een maatschappelijke businesscase. En ik neem u even terug naar een van de uitgangspunten daarvan. Het is natuurlijk stad, land en water zijn altijd verweven, en eigenlijk komt daar ook deze hele mooie groenblauwe zone dwars door de stad uit terug vanuit die verwevenheid in ons gebied. En dat houden wij steeds als aandachtspunt bij elkaar, verleden, heden, toekomst, hoe de stad zich ontwikkelt en hoe kunnen we de stad weer verder ontwikkelen waardoor er ook aandacht is voor wat in het verleden heeft plaatsgevonden. Dit is een mooi plaatje van het Sint-Elisabethsvloed. In het Rijksmuseum hangt het. De ontwikkelvisie van Mecanoo. Dit is eigenlijk het eindbeeld. U ziet het Stadspark als een groene zone van het Wantij tot aan de Biesbosch. Het is nu een gebied wat slecht is ontsloten. U kunt er niet makkelijk rondjes in maken zoals de meeste parken, dus van het Wantij snel naar de Biesbosch op de fiets of rollerskates op de mountainbike of lopend. En het idee is om juist die gebieden aaneen te rijgen met een reflectieve, actieve as, en eigenlijk de belangrijke as die er al ligt, de ecologische groene as, de ecologische structuur van de as te verstevigen en uit te breiden. Die as is ook heel belangrijk voor een klimaatbuffer, hittebestendigheid van de stad, CO2-opslag en andere biodiversiteit. Vandaar dat we eigenlijk het idee hebben om het hele gebied als eigenlijk het plangebied te herontwikkelen. Het is echt een herontwikkeling, want er zijn nieuwe functies, er zijn bestemmingen en het wordt doorsneden door grote verkeersaders. Vandaar dat we het als een gebiedsontwikkeling gaan oppakken en een lange termijn van tien, vijftien jaar die nodig is om dit eindbeeld te gaan hebben voor de inwoners van Dordrecht, wat heel belangrijk is. Op basis van dit plan ... Dus even snel

een overzicht van eigenlijk hoe groot het gebied is, en ook hoe het verweven is, stad en platteland en stad en stadsrand. Hier kan je ook goed zien hoe aaneengesloten het is ook naar verschillende wijken, en hoe de entrees van het park vanuit verschillende wijken kunnen komen. En als je het vergelijkt even – en daarom noemen we het ook altijd XXL – in het verleden. Maar we gaan nu gewoon naar het Stadspark voor Dordrecht is, het is een enorm oppervlakte qua gebied, dus even de vergelijking. Nou ja, u ziet het, het is groter dan Centralpark in New York, het is groter dan het Maximapark wat is gerealiseerd bij Utrecht Leidsche Rijn. Dus zo zie je eigenlijk hoe groot de oppervlakte eigenlijk is wat we kunnen realiseren als park voor de stad. En dan krijg je misschien meer een stad in het park dan als je kijkt naar de omvang als we het goed doen. Vandaar dat we dit even willen laten zien. En als er vragen zijn, komt u maar. En eigenlijk heel belangrijk die hele groene ecologische hoofdstructuur die er is, eigenlijk ook voor de verruiming van de verbinding dwars door de stad. Nou, we hebben toen elkaar wat vragen gesteld, dus hoe verbinden we het Oosten en het Westen beter met elkaar, want ook de verbindingen Oost-West kunnen verbeterd worden, maar ook Noord-Zuid. Hoe wordt het park een bestemming waar je altijd graag komt? Nou, denk er ook maar even over na, want daar gaan wij mee eindigen. Wat wilt u in het park dat u naar het park gaat? En hoe maken we een natuurlijke buffer? Ik kan het allemaal oplezen, maar u kunt het ook nalezen. Maar dat zijn eigenlijk de uitgangspunten die we ons hebben gesteld. En we hebben ook gekeken van wat er allemaal zou kunnen plaatsvinden. Ik ga hier heel snel doorheen, want ik heb heel veel sheets, om het zo maar te zeggen. Heel belangrijk is natuurlijk: wat gebeurt er aan de randen van het park, en waar kunnen we verstevigen? Dus daar zijn we met een nadere analyse bezig. En waar kun je ook wat ook is afgesproken stedelijk verdichten zodat het park ook meehelpt met de woningbouwopgave die we hebben in de stad? En dan ga ik snel een uitstapje maken van de plannen die we gemaakt hebben. Ja, ik zie een vraag.

De voorzitter: Ja, even een vraag van de heer Groenewege. Gaat uw gang.

De heer Groenewege: Ja, verdichten aan de randen van het park staat er een aantal keer in, ook in dat plan voor Schenkeldijk en omgeving. Hoe moet ik dat voor me zien, want ik denk dat als je een park ontwikkelt dan ontwikkel je geen woningbouw, dat lijkt me toch twee elkaar uitsluitende ontwikkelingen?

Mevrouw Van den Berg: Het is niet uitsluitend. We gaan een park ontwikkelen en aan de randen van het park is al verstedelijking, en we kunnen kijken waar we daar kunnen verdichten. En er zijn misschien plekken aan de randen waar nog niks is, of waar er een randzone is waar je ook een stedelijke rand kan afmaken, waardoor je eigenlijk de verstedelijking op een natuurlijke manier weer kan vormgeven. En u moet meer in die trant denken hoe wij naar de woningbouw kijken. Wat we ook doen samen met Trivire kijken waar we kunnen optoppen, waar ze dus bij bestaande gebouwen meer volume kunnen realiseren. Dat gebeurt al een beetje, is al in het verleden ook gebeurd, en zo kan je die stedelijke rand wat meer verdichten. Is dat een goed antwoord voor jou?

De heer Groenewege: Ja, maar vindt dat dan plaats buiten de grenzen van het park zoals die nu zijn vastgesteld of binnen de grenzen van het park?

Mevrouw Van den Berg: Ik geef even de vraag aan ...

De heer Kranendonk: Dat is de overkant. Bij de rand van het park '...' (Buiten microfoon). Dat soort beelden moet je denken. '...' (Buiten microfoon).

De voorzitter: Dank. Is dat een aanvullende vraag hierop? Gaat uw gang.

De heer Damen: Er staat onder andere in het verhaal dat we gekregen hebben dat gekeken wordt naar bouwen aan de Oudendijk en de Zuidendijk. En dan denk ik: ja, dat is niet aan de randen, dat is gewoon plant het erin. Dus ik proef daar een zekere spanning, zal ik maar zeggen.

Mevrouw Van den Berg: Het is niet de bedoeling om aan de Zuidendijk en de Oudendijk te gaan bebouwen, maar we kijken wel naar waar we mogelijk kunnen verdichten, en dat is een kleine toevoeging. Dus het is iets anders dan dat je daar een hele grote locatie neer gaat zetten bijvoorbeeld. Oké.

De heer Damen: Het probleem is, als je op de Oudendijk ...

De voorzitter: Mijnheer ... Ik kan uw bordje niet zien, dus als u misschien...

Mevrouw Van den Berg: De heer Damen van de PvdA.

De voorzitter: De heer Damen, graag via de voorzitter alstublieft.

De heer Damen: Natuurlijk. Voorzitter, het lastige is dat nu al de nodige bebouwing aan de Zuidendijk en Oudendijk staat. Het moment dat je daar gaat verdichten dan valt het zicht weg op het open gebied. Dan kun je net zo goed de rest ook invullen. Dus ik vind juist die oude dijken buitengewoon gevoelig als het om verdichten gaat, ook met kleine bouwlocaties.

De voorzitter: Nou, ik denk dat we gewoon ... Dit gaat een beetje te inhoudelijk in op, en dan ga je het ook een beetje politiek maken, en laten we dit in ieder geval even bewaren. En ik wil mevrouw Van den Berg even de gelegenheid geven om haar presentatie ook even af te ronden. De heer Katif.

De heer Katif: Nou, ik heb een technische vraag. U had het namelijk over de verrommeling, daar willen we ook wat aan doen. Wat moet ik me daarbij voorstellen?

Mevrouw Van den Berg: Verrommeling is een groot woord, maar als u in het gebied komt en er staan verwaarloosde oude gebouwen die bijna niet worden gebruikt, u kunt niet met een fiets ergens rechtdoor rijden, er staat gewoon een hek waardoor eigenlijk een soort rommelzone ontstaat. Minder onderhoud wordt er dan gepleegd.

De heer Katif: Een vervolgvraag.

De voorzitter: Gaat uw gang, de heer Katif.

De heer Katif: Dus onderhoud, maar geen nieuwbouw?

Mevrouw Van den Berg: Hoe bedoelt u: geen nieuwbouw?

De heer Katif: U zegt: die verrommeling willen we gewoon wat inzichtelijker maken. Dus je kunt dat op twee manieren doen. Of je onderhoudt, schuine streep de gebouwen die daar staan die ga je aanpassen aan datgene wat je graag wilt, of je zet er gewoon een nieuw gebouw neer.

Mevrouw Van den Berg: Afhankelijk van de functie of dat het al een functie heeft, maar wat we eigenlijk het belangrijkste vinden is dat we routes organiseren, plekken waar mensen graag naar toe gaan en dan moeten we goed kijken is het nog wel een gebouw wat rendabel is of kunnen we dat opknappen of op een andere manier doen? En hoe kunnen we ook een veilige en mooie route maken waar iedereen dwars door het park overheen kan. Ja? En...

De voorzitter: Dan is er nog een vraag van de heer Stam. Gaat uw gang.

De heer Stam: Ja, dank u wel voorzitter. Even proberen deze discussie dood te slaan, maar ik kijk even naar de wethouder. Volgens mij is er een aantal jaren geleden ook een motie aangenomen waarin bouwen aan de rand mogelijk is gemaakt. Dus als je dat gewoon in ogenschouw neemt dan is de discussie ga je bouwen, hoe ga je bouwen, wat mij betreft overbodig op basis van die aangenomen motie.

De voorzitter: Dit is ook allemaal politiek, en we zitten hier nu nog niet om de politiek te bedrijven. Het is nog steeds een beeldvormende commissie, dus laten we ook een beetje streng zijn op onszelf, en mevrouw Van den Berg nogmaals haar presentatie af te laten maken. Gaat uw gang.

Mevrouw Van den Berg: Nou, ik ga weer snel verder. Dit zijn eigenlijk de uitkomsten van de maatschappelijke businesscase wat we hebben doorgerekend wat het de stad kan - noemen ze dat - financieel maken, kan opleveren in euro's en ook in milieuwinst voor het gebied. Nou, de waardestijging aan de randen natuurlijk, CO2-opslag, fijnstof-afvang meer sporten en bewegen doen onze inwoners waardoor er ook lagere zorgkosten worden doorgerekend naar de toekomst toe. De ruimte voor klimaatadaptatie, waterbuffering. Nou ja, een toevoeging van een x aantal woningen, daar gaat u over zodra het plan voorligt, laat ik het maar zo benoemen, dan krijgt u alle ruimte om daar met z'n allen in debat over te gaan. En mobiliteitseffecten en vermindering van het autogebruik doordat de fietsbereikbaarheid en ook voetganger in het gebied veel beter wordt en veel veiliger. Nou, waar staan we nu? U heeft een uitvoeringsagenda ontvangen en in die uitvoeringsagenda staat eigenlijk alles in hoe we het gaan aanpakken de komende jaren. Het is een langdurig traject, veel eigenaren in het gebied, veel doelstellingen, veel infrastructuur die we moeten overbruggen en veilig zien te maken voor de fiets en ook nieuwe infrastructuur aanleggen. We hebben dat uitgewerkt in de agenda in deelprojecten en deelgebieden. Die deelgebieden zijn echter gebiedsontwikkelingen waar langdurig en langjarige het hele gebied samen met de omgeving wordt aangepakt en opgepakt. Maar we hebben daar ook een aantal uitgangspunten voor want we willen natuurlijk allemaal wel dat het een park wordt wat duidelijk is dat het één groot park is. Dus we zijn eigenlijk nu ook hard bezig om, één, de succesfactoren voor een goed park goed in programma's te krijgen. Nou ja, eigenlijk zijn de tien die worden altijd genoemd: wat is er nodig om een park succesvol te laten zijn? Voorbeelden hiervan in Nederland zijn bijvoorbeeld het Maximapark wat heel goed wordt gebruikt, mede ook omdat ze een aantal van deze randvoorwaarden hebben

gerealiseerd. Maar ook in Valencia, de groene rivier, heeft deze plekken in zich, en dat moeten we voor Dordrecht ook voor onze inwoners realiseren.

De voorzitter: Even een interruptie van de heer Groeneweg. Gaat uw gang. Groenewege, neem me niet kwalijk.

De heer Groenewege: Kunt u verduidelijken wat u bedoelt met extra's voor mensen voor omreizen, en dan bijzonder de dieren?

Mevrouw Van den Berg: Ik weet niet of u wel eens ergens naar een plek wil gaan? Nou, ik ga bijvoorbeeld heel graag naar de Kop van Het Land, omdat daar een hele leuke plek is waar je kan eten. Nou, zo'n plek zou je dan ook daar willen hebben waardoor je eigenlijk op de fiets naar de buurten gaat of je gaat ... Nou ja, ik ga ook heel graag wandelen en dan op een mooie plek. Dus daar wil je echt naartoe, om het zo maar te zeggen.

De voorzitter: De heer Groenewege, even via de voorzitter.

De heer Groenewege: Zover was ik, dank u wel. Maar op welke manier wilt u in dit plan, of wil de wethouder, daar dan dieren voor inzetten? Daar ben ik meer benieuwd naar.

Mevrouw Van den Berg: Nou ja, het gaat nu niet over dieren, het gaat meer over de ecologie die je daar vindt, natuurlijk ecologie. Dus als ik onze ecooloog mag ... Als symbool, als we de otter in het gebied kunnen krijgen. Hij gaat daar in alle vroegte naartoe om een otter te spotten omdat je die daar kan vinden, dan zijn wij geslaagd denk ik. Dus dat is wat de bedoeling is dat er dieren zijn in hun natuurlijke habitat dat je dat in die stad kan vinden en dat je daar echt naartoe wil. Ook al misschien woon je in Papendrecht verder er naartoe omdat je ze daar kan spotten. Dat is de bedoeling van de dieren. Ja? Dit is even een sfeerbeeld van hoe de plekken kunnen zijn waar je naartoe zou willen kunnen gaan. Het zijn sferen dus niet dat het zo gaat worden, maar het is wel de ambitie die we graag in Dordrecht zouden willen. Dan hebben we wel een nieuw plan van Mecanoo, maar dat is een plan op hoofdlijnen. Dat moeten we eigenlijk vooral ... Zijn we nu eigenlijk als een soort kader aan het uitwerken voor de deelgebieden die ontwikkeld gaan worden, omdat je eigenlijk die routes en alle uitgangspunten die daarbij horen wil je toch ook in de verschillende gebieden terug zien te komen. Dus we maken een soort kader met een handboek voor de deelgebiedenontwikkeling zodat je op lange termijn de uitvoeringskwaliteit, de kwaliteit die je wilt in het park, kan vasthouden. Dit zijn allemaal studies die allemaal nodig zijn. U weet denk ik wel, als u wat langer meeloopt, dat gebiedsontwikkeling in heel veel studies een achtergrond en ondergrondstudies vereisen, en dat moeten we hier ook allemaal doen. En we zijn nu de eerste stappen aan het zetten met programmaorganisatie. En dit zijn even voorbeelden van de verdiepingsstudies die we nu aan het maken zijn die allemaal nodig zijn van wat zijn de profielen, wat heb je nodig, wil je het echt langdurig en van voldoende kwaliteit in de stad realiseren. Nou, nog even kijken. We hebben we het hier toolboxes genoemd, maar ik zeg het maar handboek, want Engelse termen zijn toch niet altijd zo geliefd maar we zijn er wel mee bezig, om het zo maar te zeggen. Dan kom ik snel bij de agenda en het raadsvoorstel wat voorligt. Waarom hebben we dat gemaakt? Eigenlijk omdat we de komende tien jaar op verschillende facetten bij u terug gaan komen voor dit gebied, en we willen nu eigenlijk ook een soort handvat bieden zodat u kunt zien waar wij eigenlijk nu precies mee bezig zijn, welke deelprojecten er lopen, welke deelgebieden er worden

aangepakt. Nou ja, wanneer u eigenlijk aan zet bent, want u bent eigenlijk degene die uiteindelijk moet sturen en ons het krediet moeten geven van zo moet het gaan worden, waar u ook al die discussies die ik net al hoorde over de woningbouw natuurlijk allemaal kan voeren als het plan voor ligt. En er zit een aantal principes van hoe wij sturen op geld, middelen en kwaliteit, en hoe wij sturen om programma's en functies die in het gebied terecht kunnen komen. Want er zijn ook heel veel functies die ruimte vragen en graag in het park zouden willen, maar we kunnen natuurlijk niet alles want het moet wel natuurlijk uiteindelijk een park blijven. Vandaar dat we daar voor u dit als agenda hebben gemaakt. Nou, er zitten natuurlijk ook wel wat ambities in, om het zo maar te zeggen, en dat is natuurlijk met name ook de identiteit van de stad, dat moet erbij passen. Belangrijke opgave die we hebben voor klimaatadaptatie, biodiversiteit. Een hele belangrijke opgave: gezondheid en inclusiviteit. Het moet echt een park voor iedereen zijn. Vandaar dat wij dat als een rode draad en als kader van alle plannen willen blijven hanteren.

De voorzitter: En dan heb ik nog een vraag van de heer Groenewege voor u.

De heer Groenewege: Ja, die laatste vier die u noemt zijn me best duidelijk wat daarmee bedoeld wordt, maar wat bedoelt u met: het moet passen bij de identiteit van de stad, wat betekent dat concreet?

Mevrouw Van den Berg: Nou, Dordrecht is een stad met een heel rijk verleden ... Ik begon niet voor niks met een plaatje van het Sint-Elisabethsvloed, die kan een park heel stedelijk Rotterdams maken, om het zo maar te zeggen, maar we willen graag aaneenschakelingen bij de ontwikkeling van het gebied. Dat was een oude landgoedzone bij de herindeling van - ja, dan zeg ik het toch goed - Dubbeldam is het eigenlijk één stad geworden. En eigenlijk willen we die oude structuren en identiteit die we hebben vasthouden, en vanuit dat basisprincipe het ontwerp maken. Niet dat we niet-natuurlijke waterlopen maken. Dat kan allemaal ook tegenwoordig, maar dat we dus vasthouden verleden, heden, toekomst, dus dat is ongeveer een ontwerp-principe, en dat past bij de identiteit van de stad. Helder? Nou, nog een keer de ambities even goed op een rij. Dus je kunt hier nog altijd ambitie aan toevoegen natuurlijk, maar we hopen dat we allemaal goed hebben geluisterd en goed hebben meegenomen. Ik ga ze niet allemaal opnoemen. O, er valt iets weg. O er komt iets. Ja. Even toch heel belangrijk. We hebben in de reserve agenda 2030 na het coalitieakkoord 51 miljoen voor de realisatie van het park. Maar de plannen en ambities is eigenlijk een veelvoud daarvan en willen we alles met alle kwaliteiten realiseren. Die ambities houden we wel vast, omdat wij het gevoel hebben dat wij extern geld kunnen ophalen in Europa, bij de rijksoverheid en bij de provincie. Dus dat is een zware doelstelling. We gaan ook een gefaseerde gebiedsontwikkeling doen. Dat betekent ook dat we goed kijken waar de kansen liggen waar we aan kunnen sluiten, waar de subsidies zijn om dat goed zo te realiseren. We gaan ook kijken waar we kunnen aansluiten waar er groot onderhoud moet worden gepleegd aan weginfrastructuur of aan andere zaken zodat we daarin win-win, of goed kunnen kijken hoe we maar één keer die euro goed kunnen uitgeven. Indien er plekken zijn en u gaat ermee akkoord, laat ik het maar zo benoemen, kunnen we ook de financiering vanuit de woningbouw laten terugvloeien naar het park. Als laatste een stukje versobering, maar dat willen we eigenlijk niet. We willen onze kwaliteitsdoelen vasthouden. En we zijn met een studiegroep landelijk aan het kijken naar nieuwe

instrumenten voor financiering van parken waar een soort profijtachtige zaken terugkomen. Dat is nog in ontwikkeling, en dat willen we natuurlijk, als het een instrument is wat we kunnen toepassen, ook hier toepassen. En dat is een landelijke ontwikkeling die we samen met de opgave Groenblauwe Stad doen. Maar ik wil het wel even goed benoemd hebben dat wij echt een hoge ambitie hebben om ook heel veel extern geld op te halen en zorgvuldig en zuinig met ons geld moeten omgaan in deze. Dan even de aanpak ...

De voorzitter: Ik heb nog een vraag van de heer Katif. Gaat uw gang.

De heer Katif: U heeft het over ambities, op zichzelf een waardevol iets, maar met ambities loop je ook risico's. Kunt u mij iets vertellen over de risico's die wij zouden lopen met onze nieuwe Stadspark XXL? Niet allemaal, maar ...

Mevrouw Van den Berg: Als ik kijk naar risico's die we kunnen tegenkomen is dat wij meer risico's kunnen tegenkomen bij de ontwikkeling. U weet als er bodemsanering moet plaatsvinden en er is geen terughalooptie dat dat extra financiering vereist. Dat zijn bijvoorbeeld de risico's die wij in beeld kunnen gaan brengen. Nou, we hebben het inflatierisico, laat ik het maar benoemen, want prijspeil '21 en het is nu '23. We weten allemaal wat de prijsontwikkeling doet, dus dat zijn alle risico's die zo allemaal in beeld zijn en aan het afbedden zijn.

De voorzitter: Nou, vooruit.

De heer Katif: Dus daarmee zijn ook een aantal scenario's die u waarschijnlijk al geschreven of gaat schrijven ten aanzien van datgene wat u net even noemt.

Mevrouw Van den Berg: Ja, klopt. Bij de concrete voorstellen krijgt u natuurlijk ... Er is een risicoparagraaf waarin dit allemaal is uitgezocht, en ook de beheersbaarheid ervan is aangegeven zodat wij ook u in control proberen te zetten, en ook dat u weet waar u aan toe werkt. En ik weet ook waar u op doelt, want er zijn wat meerdere risico's die wel eens naar boven komen, maar wij proberen daarop te sturen en u in control te zetten daarin. Nou, dan even de gefaseerde ...

De voorzitter: Ik heb nog een vraag voor u. U heeft zelf aangegeven ...

Mevrouw Van den Berg: Ja, dat mag, hoor. Nee, hoor.

De voorzitter: Een interactieve presentatie. Nou, die krijgt u, hoor. De heer Kleinpaste, gaat uw gang.

De heer Kleinpaste: Dank u wel, voorzitter. Ja, de vraag hangt in zekere zin ook samen met hetgeen de heer Katif net ook meldde. Ik bedoel, bij financiën en strategie schetst u prachtig bij E eventueel versoberen met een bijzin, maar dat willen we liever niet. Dan denk ik: als u het liever niet wilt waarom staat het dan in het plan? Dat is vraag één. En B, zou dan niet veel beter, maar daar hadden we net al even over dan, een hele deugdelijke risicoanalyse zouden kunnen staan? Maar die komt eraan, begrijp ik.

Mevrouw Van den Berg: Versoberen staat van als het moet dan moeten we wel, maar we willen de kwaliteit – ik kijk nog even naar de wethouder – vasthouden en ambities ook. Maar als er in het financiële huis het niet past dan moeten we gaan kijken waar we kunnen versoberen. En de risicoanalyse maken we zeker per deelontwikkeling, en zeker als er kredietaanvragen komen krijgt u daar een uitgebreide risicoparagraaf bij waar u ook rekening mee kunt houden.

De voorzitter: Ik zag de wethouder al richting het knopje gaan. En volgens mij wilt u hier even op ingaan. Gaat uw gang.

Wethouder Burggraaf: Nou, ik zou willen verwijzen naar de laatste discussie die we hebben gehad in de commissie waarbij de eerste krediet in deze periode was toegekend. En daar heb ik ook toegelicht: hier ligt een ambitie met meerdere reserves ... Is wat overigens het geval waar het geld wat gereserveerd is, waarvan we aan de voorkant hebben gezegd: dat is niet voldoende om je totale ambitie te kunnen waarmaken. Dus het blijft zo dat dat het eindperspectief is om dat te halen, en vervolgens kan je daarop sturen door, zoals hier in het rijtje staat, cofinanciering binnen te halen door op een slimme manier te beginnen met dingen die je doet. En of je nu helemaal bereikt moet altijd een verstandige investering zijn, en dat je dan in de tijd weer opnieuw discussies kan gaan voeren: nou ja, gaan we nog eens een keer bij financieren of hebben we genoeg cofinanciering gevonden? En de laatste optie versobering staat erbij omdat uiteindelijk natuurlijk als de raad zegt, ja goed, wij hebben die ambitie en we zijn niet bereid om er meer geld bij te doen, dan is dat de laatste knop waar je nog aan kan draaien. Maar daar gaat u uiteindelijk over, en dat is vooral iets wat in een latere fase van je gebiedsontwikkeling zich zal voordoen, want voor deze periode is er voldoende budget in de reserve om de start met de ontwikkeling te maken. En is het uitgangspunt de kwaliteit die is weggelegd in – hoe moet ik het zeggen – de visie, de stip op de horizon zoals die bij Mecanoo al geschetst is in het traject.

De voorzitter: Nu loop je altijd het risico als je een wethouder het woord geeft dat er altijd vervolgvragen opkomen. Maar ik wil toch eventjes, als jullie het goed vinden, Karin Van den Berg even haar presentatie af laten maken, want volgens mij is ze redelijk aan het einde van de presentatie aan het komen. Dus bespaar heel even de vragen nog.

Mevrouw Van den Berg: Even heel snel, het staat allemaal uitvoerig in de stukken wat jullie hebben gekregen, de deelprojecten. Die lopen. Nou ja, ontwerp en kwaliteitsbeeld, daar zijn we nu al mee bezig. Het ecologisch programma. En het ecologisch programma is eigenlijk het programma wat we vooruit hebben gehaald in alle ontwikkelingen. Daar komen we al heel snel bij u terug. Het idee is januari, februari om eigenlijk in de zone die er al is de ecologische maatregelen te nemen die eigenlijk de planten en dieren in het gebied nu al een extra zetje kunnen geven. Het vergroten van routes van vleermuizen, het vergroten van de routes van kleine dieren zoals egels, bunzingen et cetera. Het liefst ook nog de otter, maar dat is ook afhankelijk van een stukje waterkwaliteit. En dat programma dat kan al heel snel bij u terug om eigenlijk alvast de eerste impulsen daarvoor te doen. Er zijn maatregelen no regret, zoals dat zo mooi in terminologie heet, betekent die kunnen altijd nu al genomen worden. Zitten de grote ambities niet in de weg, en dan kunnen we nu al snel de ecologie in de stad mee verbeteren. Dus dat is wat ik nog wilde zeggen. We maken een afwegingskader voor initiatieven, want er zijn ook mensen die iets willen dan in het park, hoe we daarmee omgaan. We maken een

Programma van Eisen voor de functies die in het gebied kunnen en willen, en we hebben een heel communicatie- en participatietraject. Kom ik later nog even op terug. We hebben een lobbyprogramma opgezet omdat we daar nu al mee bezig zijn. We zijn nu aan het kijken binnen Europa waar een aantal grote programma's opengaan of we daar een voorstel kunnen gaan indienen. Daar moeten we altijd snel zijn. Dat is bijvoorbeeld Urban Innovative Actions. Daar moeten we eigenlijk een innovatief voorstel voor ontwikkelen en zijn we nu aan het doen. Dus daar zijn we eigenlijk nu al mee aan de gang omdat die luiken draaien ook door en die staan open, dus daar moeten we goed op anticiperen daarin. En we hebben een kennisprogramma, waar ik net al een stukje van had laten zien over instrumentarium, maar ook over gezondheid, en dat loopt ook in samenwerking met de opgave Groenblauwe Stad. Dan eigenlijk de gebiedsontwikkelingen zelf. We hebben een keuze gemaakt om vijf grote gebieden te pakken die eigenlijk van belang zijn naar elkaar. En in de agenda staat ook wanneer de ontwikkelingen worden opgestart. En die startnotitie zit ook bij het voorstel om u een kaderstellende rol vast te stellen bij Stevensweg/Schenkeldijk. En het idee is om dat die gebieden op deze manier continu op te pakken: startnotitie ter vaststelling naar de raad waar u de kaders stelt, wij gaan uitwerken en voorlopig ontwerp en komen dan bij u terug. En we hebben een programma organisatie voor eigenlijk het totaal en sturen ook op de kwaliteit en uitvoering, maar ook een groot deel op de financiën. Ik denk dat dat voor dit wel heel van belang is. En dan ga ik heel snel verder. Het is even nog het spoorboekje voor u als raad. Voor de deelprojecten zien wij voor u een rol in het vaststellen van de eindproducten, dus u krijgt eigenlijk de kaders terug. En voor de lobbyplannen en de resultaten daarvan dat u daar kennis van kan nemen, want dat is eigenlijk je working practice, om het zo maar te benoemen. Voor de deelgebieden echte gebiedsontwikkeling. Daarin is eigenlijk dat u de kaders vaststelt, zoals ik net zei, in een startnotitie. U wordt uitgenodigd in het proces van communicatie en participatie, eigenlijk zoals het nu ook gebeurt, dat u weet hoe de stad wordt betrokken. En u stelt het voorlopig ontwerp op basis wat wij hebben gemaakt van de startnotitie vast met een uitvoeringskrediet zodat wij dan de uitvoering in een definitief ontwerp kunnen realiseren. Bij het vaststellen van het voorlopig ontwerp kunt u ook nog natuurlijk het ontwerp wijzigen en daar de discussies ook hebben die daar mogelijke functies of andere zaken die daarin terugkomen.

De voorzitter: Even wachten. Ben je klaar, Karin?

Mevrouw Van den Berg: Ja.

De voorzitter: Oké, nee dan ga ik even ook de commissie erin meenemen. Ik ben één ding vergeten te zeggen, is dat één van de camera's, camera vijf – ik weet niet welke camera dat is – dus daar hoeft u niet naar te lachen. Die doet het niet. Maar dat even voor alle duidelijkheid, ook voor de mensen thuis die dat niet weten. Dank Karin voor deze heldere en duidelijke presentatie.

Mevrouw Van den Berg: Voorzitter, mag ik nog één ding?

De voorzitter: Jazeker.

Mevrouw Van den Berg: Want dit is dan Schenkeldijk en Stevensweg, maar eigenlijk had ik nog de communicatie en participatie. Even heel snel en dan wil ik eindigen bij de wensenboom, maar ik denk dat...

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, ik had nog een vraag over de uitvoeringsagenda.

De voorzitter: Dat mag zeker, gaat uw gang mijnheer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Normaal staat er bij de agenda ook tijdlijnen, en die zag ik hier niet staan.

Mevrouw Van den Berg: Als het goed is staat er ook wel een balk bij: bij 2021 krijgt u de startnotitie 2024. Als het goed is moet dat er wel in staan.

De heer Van der Kruijff: En dat is dan per gebied?

Mevrouw Van den Berg: Per gebied en ook van de deelprojecten.

De heer Van der Kruijff: Dan zoek ik dat nog even terug.

Mevrouw Van den Berg: Oké, ja. Even heel snel en dan eindig ik met de wensenkaart. Er werd specifieke gevraagd over de communicatie en participatie. We zijn formeel met een echt communicatietraject gestart voor de hele stad bij de fietstocht. En ik kan u zeggen dat wij ruim 200 wensen van inwoners hebben gekregen wat zij graag in het park zouden willen hebben en heel veel complimenten dat de stad dit gaat doen. Die zijn digitaal of hier in de hal in de wensenboom gehangen, dus ik denk dat het even goed is om aan te geven. Wij hebben een communicatie- en participatietraject bij de gebiedsontwikkeling per deelgebied. Wij willen ook hier kijken of we ook nieuwe manieren kunnen ontwikkelen daarin. We hebben Young Innovators van de Rijksbouwmeester gevraagd om te kijken naar co-creatie hoe je dat kan doen in het park en hoe je dat goed doet. En we werken samen met het Erasmus universiteit, het Governance Design Studio om te kijken naar instrumenten voor inclusieve participatie, dat we ook andere mensen kunnen laten meedenken dan mensen die altijd wel betrokken zijn bij de start, om het zo maar te benoemen.

De voorzitter: We hebben nog een vraag vanuit de commissie, dat is de heer Van Dam Timmers. Gaat uw gang.

De heer Van Dam Timmers: Ja dank, voorzitter. Ja, dit ging eigenlijk ook over die schetst die u ook maakt. Als ik nu kijk naar dat hele gebied dan zie ik dat daar heel veel verschillende gebruikers zijn. Bijvoorbeeld sportverenigingen, die komen hier relatief weinig terug in uw verhaal, dus die mis ik daar nog een beetje. Maar mijn vraag is, als je kijkt naar al die sportgebieden dan is dat hele terrein nu onderdeel van ons sportbeleid, en als je kijkt naar de infrastructuur daar is onderdeel van het sportbeleid, als je kijkt naar de velden, het bomenonderhoud is onderdeel van het sportbeleid et cetera. Misschien voelt u een beetje waar ik naartoe ga? Dan heb je het dus over sportgebied wat openbare ruimte wordt. Maar als ik hier verder kijk in deze startnotitie, maar ook in de andere notitie, is het me helemaal niet duidelijk wie nu wat betaalt en hoe die verdeling ook gaat. Hoe zit dit nu?

Mevrouw Van den Berg: Sport is niet voor niks goed aanwezig. We werken heel nauw samen met sport. U heeft het programma Sportparken in concept aangenomen, of met een motie aangenomen, om het zo maar te zeggen. Daar staan ook heel veel uitgangspunten in. Wat wij doen ook bij de Stevensweg en Schenkeldijk is samen met sport dus ook samen met de verenigingen ... Misschien komt dat hier niet terug omdat het voor mij zo logisch is met de sportverenigingen dit te doen. Wat we doen is optimalisatie van de velden, dus dat iedere vereniging goed geoutilleerd is. En ook in samenwerking kijken waar de goede openbare ruimte is ook voor de gebruikers van de sportvelden, want daar gaan ook kinderen met de fiets naartoe of lopend naartoe zodat we dat ook veilig kunnen doen. Maar ook dat we kunnen aansluiten bij de normen die nodig zijn voor het gebruik van sportterreinen met de auto, en daar ook de veiligheid beter van te organiseren. Het beheer komt terug bij de uitvoeringsvoorstellen die u krijgt.

De voorzitter: Nou, ik wilde eigenlijk heel even vragen om toch even mevrouw Van den Berg haar presentatie af te laten maken, want we hebben niet voor niks bij deze commissie mensen van sport, ecologie, die zitten allemaal achter mij. Alleen die konden doordat er te veel mensen vanavond, helaas, weer aan tafel zitten. Normaal gesproken is het één per fractie, maar die zijn er wel, dus ik zou heel even uw vragen bewaren, want dan kunnen de mensen die speciaal voor deze avond zijn gekomen voor deze beeldvormende sessie daar misschien mogelijk ook even een antwoord op uw vraag op geven, en ook meerdere die hier nu vanavond aan tafel zitten. Kunt u daarmee instemmen? Nee?

De heer Van Dam Timmers: Voorzitter, in principe is beeldvormend, mag je met meerdere fractieleden aanwezig zijn, dus volgens mij klopt dat niet helemaal met onze afspraak die we hebben hier.

De voorzitter: Dat klopt, maar het had misschien wel iets makkelijker geweest als de heren ook hier aan tafel hadden gezeten, en nu zitten ze op de publieke tribune. Dat is alleen maar wat ik jullie even mee wil geven. Maar voor de rest hebben jullie helemaal gelijk, dus ...

Mevrouw Van den Berg: Ik wil ze graag hier uitnodigen, en dan kan ik de microfoon ook aan ze geven, want dit is eigenlijk het laatste plaatje en dat is van als u nog wensen hebt breng het ook graag in vanavond.

De voorzitter: U bent klaar met uw presentatie?

Mevrouw Van den Berg: Ja, sorry.

De voorzitter: Nou, dank voor de heldere presentatie. En dan ga ik toch de heren die achter mij zitten - dat willen ze niet - om misschien toch een beetje naar voren te komen ergens, want ik denk dat er aardig wat vragen zijn over sport, dus ik zie de heer Struijk z'n vinger opsteken. De heer Struijk, gaat uw gang.

De heer Struijk: Dank u wel, voorzitter. Ik wil even de vraag stellen. Ik heb het al heel lang geleden eerder gesteld, maar toen heb ik geen antwoord gehad, maar het blijkt niet dat er wat mee gedaan is, en daarom ga ik het nog een keer stellen. We hebben het hier

over het deelgebied Stevensweg/Schenkeldijk, dat zijn twee S'en. Volgens mij hoort het Sterrenburgpark daar ook bij. Als je dat er namelijk niet bij neemt, waar ga je dat dan bij nemen, want dan blijft dat los over. En mijn vraag concreet is, het staat op het kaartje, voorpagina uitvoeringsagenda: het Sterrenburgpark. Maar het Sterrenburgpark heeft ook een gedeelte ten noorden van de Copernicus. Als je naar het kaartje kijkt lijkt dat er niet bij te horen. Ik heb toen wel eens de vraag gesteld: hoort dat er niet bij? Want dan ben ik een beetje argwanend, bouwen aan de randen, gaat daar wat anders gebeuren? Er is mij toen verzekerd: nee, dat hoort er ook bij. Waarom wordt dat kaartje dan niet aangepast zodat duidelijk zichtbaar is dat ook het Sterrenburgpark ten noorden van de Zuidendijk Copernicusweg onderdeel wordt van het Stadspark XXL?

De voorzitter: Dank heer Struijk. Heldere vraag. Wie mag ik daarover het woord geven van de heren? Gaat uw gang.

De heer ...: Allereerst een heel makkelijk antwoord: we gaan het kaartje aanpassen. Dus dat komt erop te staan. Maar eigenlijk de achterliggende gedachte van dat soort parken is veel belangrijker. Kijk, de Dordwijkzone is het centrale park in de stad, maar daar moet je kunnen komen, dat moet ook verbonden zijn met de rest van de stad. Dus juist de uitlopers naar de wijken, de groene uitlopers vanuit de wijk eigenlijk naar het park toekomen, ook die moeten aantrekkelijk zijn, die moeten groen zijn, die moeten passen bij het stadspark. Nou, daar is dit zeker een onderdeel van. Hebben we niet benoemd echt specifiek als onderdeel van de Dordwijkzone, maar het hoort zeker bij heel het verhaal als aanlooproutes naar het groene park toe. Dus dat gaan we zeker rechte trekken in de volgende fases.

De heer Struijk: Heel goed.

De voorzitter: Dan zie ik een vraag van mevrouw Pichel van Forum voor Democratie. Gaat uw gang.

Mevrouw Pichel: Dank u wel, voorzitter. Ja, allereerst dank voor deze presentatie, een mooi ambitieus plan. En de vraag die ik heb, er wordt in de presentatie gesproken over natuurlijk de deelprojecten, maar ook een onderdeel daarvan is verbinding maken met de historie van de stad. Mag ik vragen hoe dat wordt gedaan, of kunnen jullie een voorbeeld geven hoe dan die verbinding wordt gemaakt met verschillende deelgebieden en de historie van de stad op verschillende plekken?

De heer ...: Een klein voorbeeldje. Voor de historie van dit gebied is heel erg belangrijk hoe de stad is ontstaan. En onze stad is ontstaan door de verschillende bedijkingen, iedere periode heeft weer een nieuwe dijk gekregen. En aan de hand van die dijken kan je heel erg goed aflezen, maar je bent in de stad. Nou, die dijken vormen nog steeds een heel belangrijk onderdeel van die parken. Je komt ze eigenlijk allemaal tegen als je van noord naar zuid gehad. Nou, het verhaal over de ontstaansgeschiedenis van de stad kan je heel goed vertellen aan de hand van de geschiedenis van die dijken. Nou, daarnaast zijn de omliggende gebieden zijn of een oud landgoed, Landgoed Dordwijk, dat zijn eigen verhaal kent, en de tussengebieden zijn vaak heel belangrijk als poldergebieden geweest. Nou, dat is eigenlijk een klein onderdeel hoe je de geschiedenis van de stad kan vertellen, aan de hand van die oude structuren, oude lijnen die vanuit het oude dorp door naar de stad gingen, vanuit het landgoed, vanuit die oude polderwegen en dijken.

Daarom willen we eigenlijk aan de hand van dat soort elementen ook de geschiedenis van het hele gebied eigenlijk in beeld brengen, en daar kan je een heel verhaal opbrengen van hoe het eiland van Dordrecht eigenlijk is ontstaan. Dat is één van de voorbeelden.

Mevrouw Pichel: Mag ik een vervolgvraag stellen? Ja, de vervolgvraag is: hoe komt dat dan tot uiting in het plan?

De heer ...: Sowieso door de dijken heel prominent te maken. Op een aantal plekken zijn ze ooit wat gaan graven. Nou, dat gaan we hier dus zeker niet doen. We zullen die dijken echt gaan benutten. Je kan door middel van routing kun je daar heel veel aardig over vertellen. We hebben ook als symbool wel eens verteld eigenlijk zou je ergens een hele markante plek moeten maken in het gebied waar je altijd naartoe gaat. We hebben gezegd misschien is dat een uitkijktoren aan de rand van het gebied, waardoor je eigenlijk vanaf grotere hoogte heel mooi die gelaagdheid van de stad kan doen. En daar aan de hand van dat soort dingen - je hebt heel veel moderne technieken die je daarvoor kan inzetten - kan je het verhaal van de stad vertellen aan een bezoeker van zo'n park wat lang niet iedereen kent. Eigenlijk de ontstaansgeschiedenis van het eiland van Dordrecht. Dus het is ook een stukje educatie wat je erin kan brengen.

De voorzitter: Dan heb ik nog een vraag van de heer Uysal van GroenLinks. Gaat uw gang.

De heer Uysal: Ja dank, voorzitter. Ik wilde even aansluiten op de vragen van de heer Van Dam Timmers, want ik miste inderdaad ook in deze presentatie het verhaal van de sportparken. Kunt u een concreet voorbeeld geven wat de rol van de sportparken is bij dit plan, maar ook buiten de sportparken. We willen mensen meer aan het sporten en bewegen krijgen, en hoe moet ik dat voor me zien buiten de sportparken om?

De heer ...: Misschien even in tweede ga ik erover. Sport misschien Sjors even. Hoe je mensen meer kan bewegen? Het is nu een fantastisch, mooi gebied. Alleen heel erg onbekend bij veel mensen en je moet echt de plekjes weten te vinden in dit gebied. Nou, hoe krijg je mensen aan het sporten? Maak duidelijke sportroutes door het hele gebied en die aan elkaar aangesloten zijn. Een van de successen van het Maximapark is dat je daar gewoon op vaste afstanden rondjes kan maken. Dus het is voor sporters heel interessant om een vijf kilometeroute in zo'n park te hebben waar je kan hardlopen of een skeelerroute of een fietsroute. En als je die maar goed herkenbaar maakt, en goed aansluit juist op die omliggende wijken dan nodig je mensen echt uit om te gaan bewegen, te gaan sporten. Dus de faciliteiten ga je maken, goede paden zelfs of goede herkenbare routes. En zo probeer je natuurlijk dat mensen in beweging komen, los van de sportterreinen, dus dat gaat eigenlijk door de sportvelden heen zodat je ook nog in aanraking komt met andere sporten, en eigenlijk door heel de Dordwijkzone heen. Dat was een deel van uw vraag.

De voorzitter: Volgens mij staat de heer Koole ook nog te trappelen, of niet? Wilt u daar nog iets op aanvullen, de heer Koole?

De heer Koole: Nou, misschien het eerste deel van uw vraag, over welke rol spelen die sportparken, heb ik een hele grote rol. Het merendeel in de oppervlakte van

Dordwijkzone bestaat uit de vier grote sportparken. Ik denk juist de afgelopen periode dat we laten zien in die samenwerking hebben we een aantal dossiers de afgelopen jaren voorbij zien komen in de gemeenteraad die om een oplossing vragen. Soms is daar gekozen voor een tussenoplossing, de urgentie oplossen bijvoorbeeld, het capaciteitsprobleem op Krommedijk met de voetbalverenigingen, maar wel rekening houdend met wat in de toekomst nog plaats moet vinden. Letterlijk, heb ik ook 11 oktober dat toegelicht, zie je daar dat er ruimte is gecreëerd maar het plan is nog niet af, en dat is de volgende fase eigenlijk die we nu gezamenlijk oppakken. Maar dat de rol van de sportparken in oppervlakte groot is, ja, dat denk ik dat de plaatjes wel laten zien, en dat gaat vooral om dat er een gezamenlijke ontwikkeling van de plannen nog verder vorm wordt gegeven, en eigenlijk gaan we dat traject nu echt vormgeven. Geeft dat voldoende antwoord? Oké.

De voorzitter: Eentje nog.

De heer Uysal: Nog een vraag. Dank voor uw toelichting. Het gaat niet over sport maar ten aanzien van het participatieproces. Kijk, het is een heel groot park en ook een heel groot project, dus ik snap dat het opgedeeld wordt in deelgebieden. En als ik het goed heb begrepen is het dus zo dat per deelgebied inwoners worden uitgenodigd om dus een zienswijze te geven of om input te leveren. Maar ik kan me ook heel goed voorstellen dat er dus ook gebruikers in het algemeen zijn die gewoon over het algemene plan iets willen inbrengen. Hoe moet ik dat voor me zien?

Mevrouw Van den Berg: Ik was er net heel snel doorheen gegaan om jullie ook de ruimte te kunnen geven. We doen het tweeledig. We zijn nu gestart met een overall communicatie over het totale plan voor de hele stad, en we hebben dus ook een nieuwe opgehaald, iedereen mocht een wens indienen. Dat gaan we voor de hele stad ook terugleggen. We gaan ook weer bij de hele stad een soort ... We zitten nog te denken naar de vormen, stadssafari, dat iedereen betrokken is, dat iedereen voor het totale plan kan meedenken en meedoen. Wat we daarnaast doen in de deelgebieden, als het ook echt richting ontwerpen gaat dan zijn de directe inwoners en gebruikers ook direct belanghebbenden. Daar gaan we natuurlijk een intensiever en ander traject mee doen zodat ze ook daar ook duidelijk weten wat ze wel of niet voor de deur krijgen of dat ze wel of niet snel in het park kunnen komen, of dat daar heel veel leuke ideeën zijn van wat ze uit de buurt in het park zouden willen hebben. Dus dat kunnen we vanuit die kant. Dus zo doen we het eigenlijk één voor het totaal, en mensen die in het totaal ook willen meedenken, maar per deelgebied gaan we wat intensiever ook omdat daar ook directe gebruikers en directe belanghebbenden een rol spelen. Vandaar dat we dat doen. En we zijn natuurlijk in oktober gestart met de communicatie. We gaan nu stappen zetten en dan krijgt u ook een uitnodiging voor om al die ideeën en wensen die we ophalen in januari, februari terug te leggen: nou, dit zijn de wensen die we hebben opgehaald. En zo gaan we dat in het traject meenemen, en dat gaan we dus eigenlijk met, wat ik zei, de Young Innovators en met de Erasmus Universiteit kijken dat we het ook goed doen, want het is een langdurig traject. En mensen willen graag: nu je het zegt en morgen gerealiseerd. Zo werkt het niet, en ook om dat dan vast te houden en hoe we dat het beste als stad kunnen doen. We hebben heel veel aandacht om iedereen erbij te betrekken, maar we willen ze ook niet verliezen daarin.

De voorzitter: Dan heb ik nog een vraag van de heer Noldus van de VVD. Gaat uw gang.

De heer Noldus: Ja voorzitter, dank. Twee vragen. Ook dank voor de presentatie. Is de vraag: gaat er een veel ... De vraag gaat over sport natuurlijk. Een aantal andere functies die terugkomen zijn ook wel recreatie en spel. Een van de dingen die we weinig teruglezen zijn echt speelvoorzieningen, dus echte speelplaatsen voor de jongere Dordtenaren daarin. Is er een analyse gedaan van aanbod en vraag voor de gebieden eromheen van wat die behoefte zou zijn? Want ik kan me voorstellen dat juist zo'n voorziening mensen naar zo'n stadspark trekken om daar naartoe te gaan. Ik ben benieuwd of daar iets voor is uitgewerkt.

Mevrouw Van den Berg: Dat is een van de deelprojecten die we aan het doen zijn, de functies in het stadspark. Dat zijn natuurlijk ook de kinderspeelplekken daarin. Dat is een van de deelprojecten die we zijn aan het oppakken om juist ook te kijken dat we de goede dingen op de goede plek kunnen realiseren, en niet in het ene gebied heel veel hebben van een functie en in het ander gebied heel weinig. En ook zitten daar natuurlijk afstanden van de wijk naar het park, zeker met kleine kinderen als je dat voor voorzieningen gaat doen. Misschien een leuke tip is dat we ... Het Reewegpark is een voorloper voor deze ontwikkeling. Daar hebben we wel een kleine speelplek, juist ook voor de mensen uit de Vogelbuurt georganiseerd, naast ook die robuuste natuur die daarin zit. Daar zie je de wisselwerking, en ik hoop dat we dat in april, mei, kunnen openen met u, dan kunt u zien wat ongeveer de bedoeling is. Maar dat vraagt wel eigenlijk een nadere uitwerking in de deelgebieden, omdat we dan ook precies weten wat er in de wijken aanwezig is en weten wat een deelgebied wel en niet kan.

De voorzitter: Ik ga even de tijd doorgeven. We hebben nog vijf minuten, en ik heb nog drie handjes gezien. Is dit voldoende of heeft u nog een korte aanvullende vraag, want ik wil eigenlijk iedereen even de gelegenheid geven die toch nog wel een vraag heeft. Kort en ook kort antwoord, alstublieft.

De heer Noldus: Ja, voorzitter. Dit antwoord was helder, dank u wel. Mijn tweede vraag die ik had die ging over ... Ik zag bij de deelgebieden dat Jeugdorp en Sportpark Stadspolders twee verschillende gebieden zitten, terwijl je dat toch eigenlijk op één gebied zou verwachten wellicht. Is daar iets op toe te lichten, heel kort?

Mevrouw Van den Berg: Het Sportpark hebben we eigenlijk ingedeeld bij de sportparken omdat we daar heel veel met sport doen. En Jeugdorp is een ander type, en daar zitten nu een aantal gebouwen. Maar dat is ook een waterwingebied, daar moeten we heel zorgvuldig gaan kijken wat wel en niet kan. Vandaar dat we dat even bij de Wantijzone hebben benoemd, omdat daar eigenlijk een andere gradatie is, qua wat er wel en niet kan in het gebied.

De voorzitter: Kijk, dat zijn korte antwoorden. Dan wil ik nog het woord geven aan de heer Gündogdu van Op Ons Eiland, gaat uw gang.

De heer Gündogdu: Dank u wel, voorzitter. Echt een hele korte vraag. Heel natuurlijk dat zuid-noord verbinding, maar ik mis west-oost verbindingen. Kunt u daar een toelichting op geven?

De heer ...: Een kort antwoord, ja. Nou, in een van de eerste sheets stond dat het niet alleen ging over noord-zuidverbinding, maar ook over oost-westverbindingen. Dat is heel

erg belangrijk juist vanwege de aanhalingen met omliggende wijken. Het park ligt heel centraal in de stad, dus oost-westverbindingen zijn belangrijk om de wijken aan te haken. En op grotere schaalniveau gaan mensen er natuurlijk vanuit de oostelijke stadsdelen naar de binnenstad toe, dus kom je eigenlijk door deze zone heen en zul je ook goede fietsvoorzieningen en andere paden moeten maken richting het centrum. Dus die oost-westverbindingen zijn een vrij belangrijk onderdeel ook in deze hele visie.

De voorzitter: Dat is ook een hele korte, hoor. Netjes allemaal, zeg. Ik ben trots op jullie. Mijnheer Damen zag ik ook met een vinger. Gaat uw gang.

De heer Damen: Ja voorzitter, recent hebben we een hele planontwikkeling gezien van het Weizigtpark, ook plannen ontwikkeld door co-creatie. Op het laatst blijken er toch mensen bezwaren te hebben tegen die plannen. Ik mis de aandacht in het verhaal voor de mensen die op enig moment een bezwaar kunnen hebben en een zienswijze kunnen indienen. Je moet natuurlijk positief blijven, het zou het mooiste zijn als iedereen dadelijk juichend langs de kant staat en staat te kloppen, maar de kans is groot dat er toch door tegengestelde belangen conflicten ontstaan over wat er moet gebeuren. Is er op de een of andere manier helderheid gegeven over wanneer mensen een zienswijze kunnen indienen waarop de raad een uitspraak kan doen?

De voorzitter: Wie mag ik daarover het woord geven? Volgens mij heeft Karin daar volgens mij al een antwoord op gegeven, maar Karin kan je daar nog heel even kort op reageren?

Mevrouw Van den Berg: Heel snel. Als wij heel snel het communicatie- en participatietraject gaan doen en naar het voorlopig ontwerp gaan, daar zit waarschijnlijk ook, afhankelijk van of de Omgevingswet doorgaat, een planfiguur bij waar gewoon formeel bezwaar en beroep op mogelijk is. Wij zullen altijd ook op een meer mediation-achtige sfeer kijken wat er nu echt precies de bezwaren zijn. Dat hoor je altijd te doen, en of we dat in de planontwikkeling goed kunnen oplossen. Maar u krijgt vast als u een voorlopig ontwerp hebt, en daar is ook met zienswijzen en de reacties en ook de positieve en negatieve kant en hoe wij daar als gemeente natuurlijk u op adviseren hoe daarmee om te gaan.

De voorzitter: Dank u wel. En dan wil ik het laatste woord geven aan de heer Van Dam-Timmers. Gaat uw gang.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Ja eigenlijk twee korte vragen. In een startnotitie wordt gesproken over de volgende maatregelen die van belang zijn, en dan gaat het van één tot en met drie, en dan gaat het naar vijf. Mijn indruk is dat daar een onderdeel niet staat wat ik misschien wel heel interessant vindt, want in de resultaten wordt wel over de realisatie van onder andere bijvoorbeeld zorgwoningen gesproken. En dan is mijn indruk natuurlijk dat dan in punt vier daarover gesproken had moeten worden wat er nu niet staat. Klopt mijn gedachte? Dat is vraag één. En vraag twee is toch nog even op die sportparken, zeg maar. Wie is nu verantwoordelijk uiteindelijk voor de realisatie van de infrastructuur daar? Is dat sportgeld of is dat geld uit Sportpark XXL?

Mevrouw Van den Berg: Het geld komt vanuit het Stadspark natuurlijk voor de vernieuwde infrastructuur in de openbare ruimte, en we doen dat in goed overleg. En

sport ... Is voldoende toch, zo? Ja. En uiteindelijk zijn we als gemeente verantwoordelijk, dus natuurlijk zal ook een deel, als er aanpassing aan een buitenruimte is ten behoeve van een voetbalclub – dat zal natuurlijk samengaan – uit de middelen die sporten voor beschikbaar heeft. Maar een groot deel komt gewoon uit deze voorziening daarin. En ik zal dat schriftelijk voor u beantwoorden, want het punt vier, ik kan niet zo snel uit mijn hoofd halen wat daar is gebeurd. Als dat mag, voorzitter.

De voorzitter: Van mij mag dat zeker. Dat is een toezegging die gedaan is, dus die kunt u vast noteren, mijnheer Van Dam Timmers. Dan wil ik de ambtenaren danken voor deze heldere presentatie en de korte antwoorden, en de wensen van het Stadspark. Technische sessie gemeenteraad. Nu is natuurlijk de vraag aan deze commissie, en ik moet even een inventarisatie maken. Wat willen jullie met Stadspark XXL? Kan het naar de oordeelsvormende commissie of als hamerstuk naar de raad? En dan kijk ik even rond. En dan zie ik hier links van mij een vinger. Mijnheer Groenewege, gaat uw gang.

De heer Groenewege: Wat mij betreft gaat het naar de oordeelsvorming. Ik heb nog wat technische vragen die ik dan schriftelijk zal stellen, maar ik wilde wel graag een debat over.

De voorzitter: Dat kan natuurlijk altijd. Wij hebben, als het naar de oordeelsvormende commissie gaat, drie partijen nodig. Nou, ik zie al genoeg vingers, maar dan hebben we wel ook een politieke vraag nodig. Wat zouden dan de politieke vragen kunnen zijn die we dan voor de oordeelsvormende commissie mee kunnen nemen? Mijnheer Groenewege die komt met een suggestie.

De heer Groenewege: Ja, dit is maar een deelonderwerp natuurlijk, maar voor mij zijn de kaders waaraan woningbouw moet voldoen binnen de grens van dit plan nog niet duidelijk, dus een vraag zou kunnen zijn: kunnen we als raad duidelijkere kaders opstellen voor de woningbouwontwikkeling binnen Stadspark XXL bijvoorbeeld?

De voorzitter: Wie heeft er buiten deze vraag, want die is natuurlijk nu al gesteld, nog meer politieke vragen, want die gaan dan over de oordeelsvormende commissie. Wie heeft er nog meer politieke vragen? De heer Van der Kruijff, gaat uw gang.

De heer Van der Kruijff: Ja voorzitter, woningen is natuurlijk een functie, maar uiteindelijk in het Stadspark XXL gaat het erom welke voorzieningen je daar wil. Daar zijn er heel veel van genoemd, maar ik zou daar nog eens een politiek oordeel over willen geven welke ik daar heel belangrijk in vind, welke ik mogelijk nog mis of welke meer of minder prioriteit hebben.

De voorzitter: Dank u wel. En dan zag ik mijnheer Damen ook nog. Gaat uw gang.

De heer Damen: Ja voorzitter, ik wil graag meer informatie over het verband tussen het fietsnetwerk in de hele stad en de fietsvoorzieningen die in dit park gecreëerd worden. Want ik heb het gevoel dat daar een verschil in zit.

De voorzitter: Dank. Wie nog meer? De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Ja voorzitter, ik zou graag met deze commissie het debat willen over budgettaire kaders en mogelijk budgetoverschrijdingen.

De voorzitter: Staat genoteerd. Dan de heer Noldus, VVD.

De heer Noldus: Ja voorzitter, ik kan me heel goed aansluiten bij de vraag van het CDA over de voorzieningen en de functies, of we ons daar voldoende in herkennen afgaande op de eerdere kaders die we hebben vastgesteld. Wij denken ook wel of de startnotitie, want die hebben we beperkt besproken, of we die ook voldoende de discussie die we hier een paar maanden geleden over hebben gehad in herkennen. Heel goed om daar ook een uitspraak over te doen. Richting de heer Damen van de Partij van de Arbeid zou ik wel willen zeggen: wat u schetst lijkt me wel een technische verduidelijkingsvraag. Misschien goed om die dan voorhand te stellen, maar dan druk ik mijn reactie daarop.

De voorzitter: Dat is een hele goede suggestie. Ik denk dat we voldoende zo geïnventariseerd hebben. Als er nu nog politieke vragen zijn dan kunt u die nog naar de griffie sturen.

De heer Groenewege: Heel kort aanvullend. Ik denk dat bij al die vragen die gesteld zijn dat uiteindelijk de vraag is, of wat daarin ook in moet staan: welke prioriteit geven wij daar als fracties maar die verschillende maatregelen? Want uiteindelijk kunnen we dan op basis daarvan beslissingen nemen met elkaar.

De voorzitter: Ja, helder. Zijn er nu nog vragen die boven komen borrelen, want iedereen zit al natuurlijk te haasten voor de volgende vergadering. Ik wil iedereen hartelijk bedanken, maar ik wil jullie ook bedanken voor deze constructieve vergadering, want allemaal netjes binnen de tijd, en de discipline is top vanavond. Fijne avond.

2. Instemmen voorgesteld besluit RKC inzake het onderzoek 'Een duurzaam huis voor iedereen', over hoe het is gesteld met de verduurzamingsopgave van woningen in de gemeente - Raadsvoorstel

Voorzitter: mevr. Vught-Roose
Commissiegriffier: mevr. Van Poppel
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. De Vries (VSP)
Dhr. Droog (CU/SGP)
Dhr. De Feijter (CU/SGP)
Dhr. Groenewege (Partij voor de Dieren)
Mevr. Koene (Gewoon Dordt)
Mevr. Kruger (GroenLinks)
Dhr. Maroof (DENK)
Dhr. Noldus (VVD)
Dhr. Okkerse (SP)
Dhr. Remijn (CDA)
Mevr. Simon-van Waardhuizen (Beter Voor Dordt)
Mevr. Striebeck (VSP)

Dhr. Tutupoly (Op Ons Eiland)
Dhr. Uysal (GroenLinks)
Dhr. Van Leeuwen (PVV)
Mevr. Vol-van der Holst (Partij voor de Dieren)

Ambtelijke ondersteuning: mevr. Sijbrandi, mevr. Bakker, dhr. Romein, mevr. Hoeve, mevr. Damen

Portefeuillehouders: wethouder De Jonge

De voorzitter: Een goedenavond allemaal. We zullen beginnen. Volgens mij is het al iets te laat, dus we gaan daar een beetje vaart in maken. Iedereen welkom, alle raads- en commissieleden, ook de mensen die hier nog een paar achter ons zitten. Er zijn te weinig stoelen. O, wat erg. Ja, dan wil ik jou vragen om hier weg te gaan. Nee? Nou, dan ruilen we straks wel even. Om een beetje tijd te sparen ga ik gewoon het rijtje even af. Iedereen weet waarom we hier zitten, mag ik aannemen? Iedereen heeft zich ingelezen door het rapport wat is uitgebracht door de rekenkamercommissie wat vandaag ook op de socials te zien was. We zitten in deel twee van drie onderzoeken. De eerste gaat over beschikbaarheid van de woningen. Wij hebben vanavond over de duurzaamheid van de woningen, en er komt nog een derde deel, de betaalbaarheid van woningen. Ik wil verder graag het woord geven nu eerst aan de rekenkamercommissie om ons mee te nemen in wat er is onderzocht en wat de uitkomsten zijn.

Mevrouw Sijbrandi: Ja goedenavond. Dank u wel voor de inleiding. Je hebt al verteld over het drieluik. Ik ben Femke Sijbrandi. Ik ben lid-rapporteur voor dit onderzoek. Ik ben in het dagelijks leven ook werkzaam bij een woningcorporatie, dus het thema wonen houdt mij altijd bezig, maar u als raad ook, hebben wij gemerkt bij het opleveren van het onderzoek over de beschikbaarheid van woningen. En dat is inmiddels bijna een jaar geleden opgeleverd. Vandaag ligt voor het onderzoek naar de kwaliteit van woningen en daarom hebben we ingezoomd op de duurzaamheid. Ook dat is een thema dat velen van ons bezighoudt op dit moment, niet in de laatste plaats vanwege gestegen energieprijzen, maar het heeft natuurlijk ook effect op gewoon prettig wonen. Wij zijn een rekenkamercommissie. Wij doen onderzoek naar effectiviteit voor gevoerd beleid. Wij doen onderzoek naar efficiency van het gevoerde beleid, en wij doen onderzoek naar rechtmatigheid van het gevoerde beleid. En liefst doen we dat allemaal in een onderzoek waarbij we het dus vandaag hebben over de duurzaamheid van woningen. Het is zo dat wij met een onderzoeksbureau samenwerken, in dit geval met RIGO. RIGO is heel goed thuis op het onderwerp wonen. En het is zo dat wij een voorstel hebben op basis van conclusies en aanbevelingen, en met het overnemen van conclusies en aanbevelingen in de gemeenteraad geeft u feitelijk een opdracht aan het college van B&W om een aantal plannen van aanpak op te stellen zoals in het voorstel zijn beschreven. Ik denk dat het goed is dat we naar de onderzoekers gaan om een toelichting te krijgen op de hoofdlijnen van het onderzoek.

Mevrouw Bakker: Ja, dank u wel. Ja, mijn naam is Wilma Bakker en naast mij zit Roos Hoeve, en wij hebben inderdaad dit onderzoek uitgevoerd, dus we gaan nu de bevindingen presenteren. Even kijken, hoor. Ik ga jullie kort even meenemen, iets over de inleiding. Dat zal kort zijn. Iets over de onderzoek verantwoording, vervolgens door

naar de bevindingen en conclusies en de aanbevelingen, en na afloop is er natuurlijk ruimte voor een reactie en vragen.

De voorzitter: Ik onderbreek u even. U wilt echt na afloop pas de vragen of verduidelijkende vragen tussendoor?

Mevrouw Bakker: Ja, ter verduidelijking kan tussendoor. Dat lijkt mij wel praktisch. Nou, wat net al even aangekondigd werd, het is eigenlijk een onderzoek in drie delen. Dit is het tweede deel met een focus op de kwaliteit. En wij hebben daar eigenlijk weer een focus op aangebracht dat het gaat over de verduurzaming van woningen. Verduurzaming is een breed thema, kun je op allerlei aspecten toepassen. In dit onderzoek gaat het echt over de verduurzaming van woningen, en verduurzaming is ook een breed thema waar je ook kunt denken aan levensloopbestendigheid van wonen of dat soort zaken, maar het gaat echt om de energetische en klimaatadaptieve. Eigenlijk die twee onderwerpen is de hoofdmoot van het onderzoek. Ook even belangrijk om vooraf mee te geven, we hebben ons vooral gericht op de beleidsvorming en de uitvoering van beleid en minder op de resultaten van het beleid in het onderzoek. En we hebben ons gericht op de coalitieperiode 2018-2022, maar ook gekeken natuurlijk naar lessen voor de toekomst, want daar gaat het natuurlijk om. Even kijken, hoor. Ja, heel kort even iets over het onderzoek, hoe we het hebben opgezet. Wij hebben een heleboel deelvragen meegenomen in het onderzoek, en die zijn eigenlijk in vier categorieën te scharen. Het gaat over het bestaand beleid en gemaakte afspraken. Daar richten we ons vooral op: welke doelen zijn er gesteld, welke ambitie had de gemeente, welke doelen vloeien daaruit voort en hoe is het vervolgens vertaald, en welke afspraken zijn daaruit voortgekomen? We hebben gekeken naar de uitvoering en de voortgang van het beleid, dus wat is er aan middelen en instrumenten ingezet, maar ook: wordt er gemonitord en wordt er bijgestuurd? De rol van de raad. Nou, dat gaat dus vooral over de kaderstellende rol en natuurlijk ook de controlerende rol van de raad, en hoe wordt de raad geïnformeerd? En een stukje richting de toekomst: wat zijn nu eigenlijk de grote uitdagingen en welke aanbevelingen zien we ook met de nieuwe raad eigenlijk? Even zien. Nou, dat hebben we gebaseerd, dit hele onderzoek, op een soort drietal methode. We zijn begonnen met een documentstudie waarin we echt alle regionale stukken, nationale stukken maar ook vooral gemeentelijke stukken hebben bekeken, en gekeken hebben: welke doelstellingen komen hierin voor, hoe zijn die omschreven, hoe zijn die uitgewerkt? Interviews. We hebben iets van zeven of acht groepsgesprekken gehad met zowel ambtenaren vanuit de gemeente, regio Drechtsteden, de corporaties, de programmamanagers van de corporaties, wethouders, dus eigenlijk een breed scala aan betrokkenen om toch in beeld te krijgen: wat is er in de afgelopen vier jaar zoal gebeurd, wat is er bereikt? Nou, dat soort vragen. En we hebben eigenlijk onder een kleine steekproef van bewoners, 36 bewoners, hebben we gesproken over eigenlijk de verduurzaming van de particuliere voorraad met name en welke regelingen, kennissen zij kenden hebben wij eigenlijk gevraagd en ook of ze een beetje de weg wisten van waar kun je informatie halen, wat heeft u al gedaan aan uw woning? Nou, dat soort vragen hebben we dus in gesprekken hier in het stadskantoor hebben we die gesprek gevoerd, dus dat was ook leuk om te doen voor ons in die zin. Ja, dat wat betreft het onderzoek. Ja, als ik naar de bevindingen ga en de conclusies, die hebben we ook op die verschillende onderwerpen eigenlijk geformuleerd, en in eerste instantie even de conclusies hier op beleid en de afspraken. Nou, wat eigenlijk opvalt als wij de hele

documentstudie bezien en ook alle gesprekken bezien is dat er regionaal veel gebeurt, zo zou je het kunnen zeggen, en dat de gemeentelijke doelstellingen die er zijn die sluiten in principe goed aan bij de nationale en de regionale doelstellingen op het gebied van verduurzaming voor woningen. Dus dat is mooi. Ze spreken elkaar niet tegen. Daar kijken we naar. Dat is belangrijk natuurlijk. Aan de andere kant zien we wel dat er niet echt een vertaling heeft plaatsgevonden, dus er wordt veel gerefereerd aan de regionale doelen. Die worden rechtstreeks één op één gekopieerd naar het Dordtse, maar er wordt niet een lokale vertaling gegeven met SMART-doelstellingen op de korte of de middellange termijn die je ook zou kunnen meten, en waar je misschien ook wat meer concretisering zou verwachten. Nou, dat hebben we eigenlijk niet of nauwelijks gevonden. En wat daarbij opvalt is dat aan de ene kant heb je natuurlijk het facetbeleid, de opgavelijn zoals dat in het Dordtse genoemd wordt van een duurzame stad, en aan de andere kant heb je het sectorbeleid, waar ook de clusterlijn staat waar ook het woonbeleid onder valt. En dat is beperkt met elkaar verbonden. Dus we zien eigenlijk de duurzaamheidsdoelstellingen niet terugkomen in het woonbeleid. Soms wordt eraan gerefereerd, maar zelfs dat meestal niet, dus dat blijkt nog niet zo goed met elkaar in verbinding te staan. Ja, dat zijn eigenlijk de hoofdconclusies op dat beleid en de afspraken. Ga ik even door naar als we kijken naar de uitvoering en de voortgang. Ja, dan merk je dat als je een beleidscyclus neemt en op het moment dat je eigenlijk die doelstellingen al niet zo heel sterk hebt staan en ook niet meetbaar hebt staan en concreet dat je dan ook, als je gaat meten of gaat monitoren of gaat bijsturen, dan loopt dat natuurlijk spaak. Dus dat zagen we terug, dat het eigenlijk gewoon niet mogelijk is, en daarmee ook bijsturing lastig wordt. Via dat onderzoek met bewoners kwamen we er eigenlijk wel achter dat eigenaar/bewoners niet altijd de weg weten te vinden. Veel bewoners weten eigenlijk niet wat de mogelijkheden zijn. Er zijn twee subsidieregelingen vanuit de gemeente op dit onderwerp, die weten ze eigenlijk niet te vinden of die kennen ze niet, en weten ook niet zo goed waar ze aan moeten kloppen als ze daar informatie over zouden willen vinden. Dus dat is een belangrijke bevinding. De corporaties die hebben we gesproken en die gaven aan: wij als corporaties, er wordt naar ons gekeken natuurlijk vanuit het rijk maar ook vanuit de gemeente om die sociale huurvoorraad te verduurzamen. En er wordt een behoorlijke trekkersrol van verwacht, maar zelf gaven ze aan: het zou prettig zijn als de gemeente zelf een stevigere rol neemt op dat vlak van verduurzaming van de particuliere voorraad. En ze misten daar ook wel een beetje een trekkersrol eigenlijk, of op zijn minst het samen optrekken, maar het liefst ook nog wel dat de gemeente steviger zou neerzetten bijvoorbeeld in die Transitievisie Warmte wat het plan wordt. De concreetheid waardoor eigenaar/bewoners ook echt in beweging gaan komen, die ontbrak, was een beetje het algemene geluid. Verder valt op dat in de prestatieafspraken tot nu toe eigenlijk dat thema verduurzaming van woningen erg onderbelicht blijft en zeker meer aandacht verdient.

De heer Van Leeuwen: Voorzitter?

De voorzitter: De heer Van Leeuwen, u mag.

De heer Van Leeuwen: Ik mis eigenlijk een categorie bovenaan de mensen die een koophuis hebben. Nou, prima. Het tweede is, mensen die in een sociale huurwoning zitten, maar de niet sociale huurwoning, de vrije sector huurwoningen. Hoe past dit binnen uw onderzoek?

Mevrouw Bakker: Ja, die vallen eigenlijk in dit onderzoek onder de eigenaar/bewoner. Kijk, ook een particuliere huurwoning heeft natuurlijk een eigenaar wat soms wel een belegger kan zijn natuurlijk, maar dat is toch de persoon die gaat over het verduurzamen van de woning. Dus we hebben niet naar de particuliere huurder gekeken, ook niet naar een sociale huurder, want die kan zijn eigen woning eigenlijk ook niet verduurzamen. Dus het is toch de eigenaar die de weg moet vinden naar de regelingen. Ja. Even kijken, hoor. Als we naar de rol van de raad kijken op dit thema dan zien we eigenlijk het volgende, eigenlijk dat de bijrollen van de raad, de kaderstellende rol in de controlerende rol, beiden wel versterking behoeven. Dus toch die kaderstellende rol in de beleidsmatige kaders al, de revisies en de nota's, maar ook de financiële kaders in de begroting. Nou, die ruimte wordt beperkt genomen door de raad. En die controlerende rol verdient ook versterking, en dat zit ook al deels in de informatievoorziening, welke informatie krijgt de raad, welke informatie vraagt de raad? Dat kwam in het onderzoek ook wel duidelijk naar voren dat ook daarin een duidelijkere vraag gesteld mag worden. En doordat de SMART-doelstellingen in het beleid ontbreken, in de vorming van beleid al, is gewoon het bijsturen of het monitoren ook gewoon heel lastig omdat je eigenlijk niet weet waar je naar moet vragen, waar je naar moet kijken, wanneer zit je op het juiste spoor, wanneer loop je achter? Dat is eigenlijk nu gewoon niet zo goed neergezet. Nou, en dat helpt dan ook niet in die rol. Ja, en dan ga ik door op de aanbevelingen. De aanbevelingen rollen enerzijds natuurlijk voort uit de conclusies. We hebben ook gekeken naar het nieuwe politiek akkoord waarin toch ook aangekondigd wordt: we gaan eigenlijk toch een stapje versnellen, we willen het liefst een klimaatneutrale stad in 2040. En dat vraagt natuurlijk ook wel wat op het moment dat je dat zou willen. En daar hebben we onze aanbevelingen eigenlijk op toegesneden. Misschien lijken het algemene aanbevelingen, het zijn er drie op hoofdlijnen, maar ze vragen allemaal wel echt wat. Dus het versterken van de beleidscyclus, er zit een heel verhaal natuurlijk achter wat begint bij beleidsvorming en het formuleren van doelen die lokaal vertaald zijn en daar de kaders in meenemen, dus ook de nationale kaders, de regionale kaders, maar daar wel een lokale vertaling aangeven en ook een concretisering in tijd waardoor je ook iets kan gaan meten. Dus niet alleen maar doelstellingen in 2035, '40, '50, maar ook: wat gaan we in de komende jaren eigenlijk, want wat willen we bereiken? Dat is gewoon een hele belangrijke start van zo'n beleidscyclus wil je vervolgens kunnen monitoren, kunnen bijsturen naar een uitvoeringsprogramma. Dus om de hele cyclus af te wikkelen gaat het eigenlijk al mis bij dat eerste punt van hoe zet je die doelstellingen goed neer? Het tweede punt, het versterken van de rol van de raad. Ja, ook dat is toch wel misschien hoog over, maar betekent eigenlijk ook gewoon dat de raad moet gaan sturen met de kaders die er zijn, maar ook moet gaan vragen om informatie om te kunnen gaan controleren en te kunnen gaan bijsturen. Dus dat hangt heel sterk met elkaar samen eigenlijk, dus dat verdient toch een wat sterkere positie. Het laatste zit misschien meer bij het college ook en ook bij de gemeente ambtelijk gezien van hoe verbind je nu ... Dat is altijd een grote uitdaging: hoe verbind je sectorbeleid en facetbeleid? Ja, dat dat meer aandacht vraagt dat bijvoorbeeld bij de prestatieafspraken nu de mensen van wonen aan tafel zitten maar niet de mensen vanuit de opgavelijn duurzame stad. Daarvan moet je je afvragen wat wenselijk is en hoe je dat toch allemaal goed dan laat landen in de prestatieafspraken, in de Woonvisie, welke documenten er ook gaan verschijnen de komende jaren op dat woonbeleid, dat duurzaamheid daar niet een soort bijrolletje speelt maar echt een belangrijke rol gaat innemen. Ik denk dat dit het ... Ja.

De voorzitter: Dank u wel voor de presentatie. Zijn er op dit moment vragen over het uitgevoerde onderzoek? De heer Stam.

De heer Stam: Ja dank u wel, voorzitter. Allereerst dank voor het onderzoek en de korte toelichting. Waar ik even naar zoek, een aantal dingen. Hoe kijk je dan ook naar ander beleid? Want als je kijkt naar verduurzamen dan zie je bijvoorbeeld ook een aantal projecten die nu opgestart zijn door de gemeente voor nieuwbouw, daar is eigenlijk geen eis meer maar is het gewoon eigenlijk normaal dat die verduurzaming wordt toegepast. Dus ik zoek dan even een beetje in deze presentatie hoe zit het dan met oud-nieuw, hoe zit het dan met woonbeleid versus projectontwikkeling? Want als je naar die prestatieafspraken kijkt die gaan toch voornamelijk over het bouwen, waar volgens mij dan ook logischerwijs die verduurzaming als vast gegeven in zit. Zoekt u dan echt naar oplossingen waarin dat nog eens expliciet wordt benoemd, of hoe moet ik dat zien? En inderdaad die aanbevelingen, u heeft wel iets nader toegelicht maar ook gelijk al gezegd: ze zijn wat algemeen. Dan zoek ik nog echt wel even: hoe kan je die nu zo SMART mogelijk maken dat je daar wel goed kan sturen?

De voorzitter: Ik breek even in. Voor zover u vanuit uw onderzoek kan beantwoorden is het aan u, en verder is het politiek.

Mevrouw Bakker: Ja, dank u wel. Zal ik het even terughalen? Ja, het lijkt me een goede. Kijk, wat wij in ons onderzoek hebben gedaan is we hebben niet zozeer een hard onderscheid gemaakt tussen de bestaande voorraad en de nieuwbouw, maar we hebben vooral gekeken naar de bestaande voorraad en het beleid daarop. Wat we zien is dat bij nieuwbouw de eisen en ook wat er nationaal verwacht wordt gewoon heel duidelijk zijn. En daar is voor een gemeente nu minder op te sturen of op in te vullen, maar die bestaande voorraad daar ligt eigenlijk de grote uitdaging. Want de meeste huizen staan er al in Nederland en er komt wel wat bij, maar de grote uitdaging zit echt op de bestaande voorraad. En daar zul je echt op in moeten zetten wil je daar de doelen bereiken die je wilt bereiken in de komende jaren. Dus daar hebben wij het meest naar gekeken. Ik denk dat ik daarmee uw vraag grotendeels beantwoord.

De heer Stam: Nou, voorzitter zonder het politiek te willen maken, dat komt dan wel verder op een ander moment, maar voor nu is het even voldoende.

De voorzitter: Mooi, die is beantwoord. Dan gaan we door naar de heer Tutupoly van Op Ons Eiland.

De heer Tutupoly: Ja, ik vroeg me af of er ook gekeken is naar de samenwerking tussen afdelingen. Ik bedoel als je even kijkt we hebben het hier over beleid. Als we het hebben over woningen in de Stadschilden, om maar iets te noemen, die willen verduurzamen wat tegengehouden wordt bijvoorbeeld door de welstandscommissie, als je het even over zonnepanelen hebt. Is er ook naar gekeken hoe die samenwerkingen uiteindelijk lopen of verbeterd kan worden? Want als je wilt verduurzamen moet niet een andere afdeling natuurlijk je tegenwerken op dat vlak.

Mevrouw Bakker: Ja, we hebben wel naar samenwerkingsverbanden gekeken. We hebben vooral gekeken naar wat de energieregio Drechtsteden ook betekent en hoe daar wordt samengewerkt. We hebben natuurlijk gekeken hoe de gemeente met de

corporaties samenwerkt, maar we hebben niet gekeken hoe interne afdelingen met elkaar samenwerken, behalve dat we inderdaad wel de opgavelijn, dus de clusterlijn, met elkaar bekeken hebben hoe werken die samen, maar niet de andere afdelingen. Nee.

De voorzitter: Wie mag ik het woord geven? Wie heeft de volgende vraag? Dan verbreed ik de vraag even, want we hebben namelijk ook een voorstel vanuit de rekenkamercommissie met acht punten waarvan we iets kunnen vinden of waar we misschien ook nog vragen over hebben, dus die kunnen ook gesteld worden. Nou, iedereen duikt er even in. Het is een voorstel wat de rekenkamercommissie ons heeft voorgelegd wat eigenlijk al invulling geeft aan de aanbevelingen, zou je bijna kunnen zeggen.

De heer Noldus: U bedoelt dan het voorliggende besluit, denk ik, en de punten daaruit?

De voorzitter: Ja.

De heer Noldus: Nee, precies. Ja voorzitter, daar was ik net even de puzzel aan het leggen ook, omdat de verwijzing in het besluit is vooral gericht op de opsomming met de uitdagingen die genummerd zijn in de reactie van het college. Die zijn niet zo één op één genummerd in het rapport wat voorligt van de rekenkamercommissie, dus ik ben benieuwd of de samenvoeging en de conclusies van het college welke reflectie de rekenkamer daar dan bij heeft? Want het lijken wel wat punten bij elkaar gevoegd die toch in het rapport van de rekenkamer wat meer expliciet losgetrokken zijn. Ik weet niet of mijn vraag daarbij helder is?

Mevrouw Damen: Kun je iets specifieker zijn wat je vraag is, want kennelijk zie jij op een aantal punten echt dat er zaken zijn samengevoegd die je wellicht niet herkent in de acht punten, klopt dat?

De heer Noldus: Ja, het onderdeel van de zoektocht was ook wel: waar kan ik nu die uitdagingen vinden? Er zijn heel wat genummerd in het besluit, in de reactie van het college zie ik die terug. In het rapport was het even puzzelen, uiteindelijk vind je ze daar terug, maar ik zie ze toch in de collegereactie gebundeld beantwoord zijn dat het besluit niet op alle uitdagingen een besluit vraagt. Ik ben even benieuwd naar de samenhang daarin.

Mevrouw Damen: Oké, maar even als eerste reactie, de bestuurlijke reactie, staat in het rapport. Die heb je wel gezien? En daar wordt op gerefereerd, op die aanbevelingen.

De heer Noldus: Ja, want dat is ook de plek waar ze ook voor het eerst genummerd zijn, dus dat dat is een beetje ...

Mevrouw Damen: O, dat was verwarrend? Ja.

De voorzitter: Ik breek even in, want in die acht punten wordt een paar keer iets gezegd over uitdaging 1 en uitdaging 4, en die vind je niet concreet terug in dat hele rapport? Dus dan gaat daar om te beginnen de vraag even over gaat.

Mevrouw Damen: Ja oké, maar die staan dus in de bestuurlijke reactie. Daar wordt inderdaad ... Nou ja, goed. Je ziet ook in het rapport aan de voorkant, maar wellicht is dat de verwarring.

De voorzitter: Bestuurlijke reactie helemaal bovenaan of helemaal onderaan? Ik heb het gelezen.

Mevrouw Damen: De bestuurlijke reactie staat voor de conclusies en aanbevelingen, want daar staan de uitdagingen in. Is daaruit te komen of moeten we daar een hele kleine toelichting geven?

De heer Noldus: Nou, daar is denk ik uit te komen, maar in de bestuurlijke reactie worden op een aantal aspecten gezamenlijk gereageerd, en bijvoorbeeld uitdaging 1 en 2. En in de besluitvorming wordt er dan alleen op uitdaging 1 worden twee besluiten voorgelegd, en op uitdaging 2 en 3 worden eigenlijk geen besluiten gevraagd, dus dat was onderdeel van mijn puzzel en zoektocht, want het raakte namelijk deze besluiten echt alles wat we hieruit willen halen. Want op uitdaging 3, de derde aanbeveling, daarin zie ik dus ook niets terug.

De voorzitter: Oké, dus waarom zijn 2 en 3 weggelaten in het voorstelbesluit van de rekenkamercommissie?

Mevrouw Damen: In zijn algemeenheid reageren wij voornamelijk op de bestuurlijke reactie van het college, dus ook op deze punten waarop ingegaan is. Dat hebben we dus inderdaad hier ook opgepakt, en dat waren ook eigenlijk de belangrijkste om even aanvulling op te vragen. Dus op die manier hebben we dat zo opgesteld, maar het staat jullie niks in de weg om daar aanvulling op te doen als jullie het idee hebben van daar missen we iets in. Wij hebben de essentie, de belangrijkste punten daarin opgepakt, ook die hier nu in deze aanbeveling staan.

De voorzitter: Wie mist iets in de aanbevelingen die worden gedaan? En laten we even beperken tot die acht punten uit het voorstel. U wilt nog iets toelichten of niet? Nee.

Mevrouw Sijbrandi: Nou, als er een stilte valt wil ik die best wel vullen, hoor.

De voorzitter: Ja, dat is goed. Doe maar hoor.

Mevrouw Sijbrandi: Nee, ik zat even mee te kijken met Mara, en wat we hebben gedaan is eigenlijk de uitdagingen waarvan wij zelf gedachten hadden de raad zou daar nog wel wat ondersteuning kunnen gebruiken bij hashtag hoe dan, dan hebben we daar inderdaad een beslissing op voorgelegd. En als het uitdagingen zijn waarvan we denken ja, er staat eigenlijk al wat je zal moeten doen, daaronder valt uitdaging 3, dan hebben we daar niet meer specifiek nog aanvullend een beslissing op gevraagd.

De voorzitter: Ja, het staat natuurlijk ook zo'n algemene zin al alles te omarmen wat er staat in het rapport, dus daar is het dan ook al in vervat. Ik zie een vraag van de heer Romein.

De heer Romein: Ja, voorzitter meer een opmerking. Uitdaging 3 is ook een oproep aan de raad en niet aan het college, dus het zou gek zijn als we dat gaan vaststellen.

De voorzitter: Bedankt voor deze aanvulling. Ja, helder. Dan lijkt het duidelijk. Zijn er nog algemene vragen die leven op dit onderwerp, bijvoorbeeld over onze rol als raad of zo? Ik noem maar wat. Herkent u zich in het beeld wat geschetst is? De heer Tutupoly.

De heer Tutupoly: Nog goed, het enige wat ik eigenlijk als aanvulling erbij zou willen noemen is eigenlijk. We hebben het hier over die verbintenis, maar die verbintenis is ook tussen interne afdelingen onderling zodat het beter op mekaar afgestemd is.

De voorzitter: Dat zou u ook in het voorstel opgenomen willen zien, bedoelt u het ook echt zo? Dan wil ik daar graag reacties op van anderen, dus om de samenwerking tussen de verschillende afdelingen op het gebied van verduurzaming te versterken. De heer Stam.

De heer Stam: Ja, u wilt daar een reactie op. Ik denk dat het wel een goede is, maar dan is tegelijkertijd de vraag: hoe integraal wil je alles maken? Want kom je daar tot één begroting en één jaarrekening? Waar ik zelf nog wel even naar zoek dat is, Dordrecht kent ongeveer 55.000 woningen, 30 procent sociaal. Dus daar ligt met name een opgave voor de woningbouwcorporaties. Een deel is al verduurzaamd door eigenaren zelf. Hoe ga je nu die eigenaren overtuigen om die verduurzaming ter hand te pakken, en wat voor prijskaartje gaat eraan hangen? En ik weet dat er best politieke vragen zijn, maar dat zijn best wel vragen die wel dan boven zo'n stuk hangen: hoeveel moet je daar nu voor uittrekken? En als je het dan koppelt aan dit voorstel, dus je gaat met al die acht punten akkoord en je zegt tegen het college ga dit maar doen, dan is mijn vraag: wat roep je dan financieel over jezelf af?

De voorzitter: Het zijn weer politieke vragen. U kunt misschien gedeeltelijk antwoord geven. We laten straks de wethouder ook nog even reageren. Misschien wordt het ook nog helder.

Mevrouw Sijbrandi: Nou, ik zou denk ik de tweede deel van de vragen aan de wethouder willen laten. Het eerste deel van de vraag, voor zover wij daar onderzoek naar hebben gedaan. Er zijn natuurlijk al subsidies beschikbaar en er zijn maatregelen beschikbaar die zijn ingerekend in de begroting. Alleen wat wij hebben geconstateerd is dat heel veel mensen of ze niet kennen of de weg niet kennen of de weg niet bewandelen. En waar dat dan precies aan ligt? Ja, daar zouden wij nader in kunnen duiken, maar het is wel iets wat we hebben gemerkt. Dus kortom, het gaat niet alleen maar stapelen. Ik denk met de subsidies die er nu zijn is daar nog wel een verbetering te vinden in het feit dat mensen ervan weten dat ze het kennen, en dat ze het daadwerkelijk gaan doen. Maar de tweede vraag: wat gaat het kosten en waar gaan we dat vandaan halen?

De voorzitter: Ja, die tweede vraag kan ook eigenlijk nog niet want die staat natuurlijk in punt 4 verwoord. We vragen om een plan van aanpak aan het college en dan kunnen we alsnog natuurlijk dáár wat van vinden. En natuurlijk mag er een vraag gesteld, mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Dank u wel. Als ik kijk naar bij uitdaging 3 staat er volgens mij, maar misschien lees ik het verkeerd, dat: we werken nu aan een startnotitie. Dus volgens mij moet daar dan het hele tijdspad in komen, en dan kunnen wij zien wat er versneld wordt, hoe het versneld wordt en wat het mogelijk voor problemen nog oplevert, waar we het geld vandaan halen. Ik neem aan dat dat in een startnotitie komt te staan, maar ...

De voorzitter: Dus met andere woorden: deze punten, deze vragen bewaren we nog voor een volgend stadium? Ja. Ik zie daar nog twee vragen. In elk geval eerst mevrouw Vol-van der Holst.

Mevrouw Vol-van der Holst: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik ben nog niet zo heel lang raadslid en dan wordt mij nu gevraagd dat ik een belangrijkere rol in moet nemen, en meer moet gaan vragen, maar ik vraag me dan af hoe doe je dat dan?

De voorzitter: Heeft u daar een antwoord op? Hoe doen we dat, als raad? Ietsje meer aandacht vragen?

Mevrouw Sijbrandi: Nou, wat wij in het onderzoek hebben gemerkt is dat er wel wordt gezegd dat de raad reactief is en daarnaast vooral vaak bezig is met actualiteiten die op dat moment oppoppen, ik noemde net al even energiearmoede. Ja, dat is iets waar een half jaar geleden relatief weinig over werd gesproken. Nou, de ene partij iets meer dan de andere partij, dus hoe doe je dat? Ja, het heeft twee kanten. Aan de ene kant natuurlijk, aan de voorkant echt goed nadenken van wat is dan belangrijk als we het hebben over verduurzamen van woningen, dus dat is echt een kwestie van de materie in duiken en kijken of je daar kaders op zou kunnen voorstellen. En de andere zit aan de achterkant, meer het controleren en ergens vragen over stellen, want een raad hoeft niet alles te weten. Nou, dat is altijd het mooie van een raad, je kan heel veel vragen aan de wethouder en die gaat het dan allemaal uitpuzzelen. Maar je kunt natuurlijk vragen stellen: hoe zit dat dan, hoe komt het dan, en ik heb gelezen dat en dat of ik hoor landelijk dat in dat, hoe zit dat dan in Dordrecht? Dus ja, daar kun je instrumenten als schriftelijke en mondelinge vragen en moties voor benutten.

Mevrouw Vol-van der Holst: Sorry, dat begrijp ik allemaal, maar ik zie niet hoe ik dat dan zou moeten agenderen of zo begrijp ik, of dat je ... Want het wordt gewoon geagendeerd en dan ga je er vragen over stellen en dan gaan er dingen gebeuren. Dus ik vraag me af hoe zie je dat dan voor je dat we dat dan versterken?

De voorzitter: Hoe zou je er nog meer aandacht aan moeten geven dan alleen op de momenten dat het geagendeerd wordt?

Mevrouw Sijbrandi: Ja, het zelf agenderen, hè? Daar heeft de raad ook mogelijkheid toe om iets zelf te agenderen, en het werkt heel vaak om dat via de commissie te doen of je mag ook overal vragen over stellen, volgens mij. Dus dat kan natuurlijk ook. Maar ik denk dat een voorportaal als een commissie daar een goede rol in kan spelen.

De voorzitter: Voor nu even beantwoord, maar nog niet helemaal tevreden, zie ik. De heer Noldus, volgende vraag.

De heer Noldus: Je voorzitter, dank u wel. Een van de stukken die we lezen ergens in de bijlage in de passage die bijna een bijzin was, maar het ging over de prestatieafspraken dat in 2016 is afgesproken in de PALT-afspraken dat de corporatiewoningen in 2025 bijvoorbeeld allemaal label A, B of C hebben. Met de kennis van nu denk ik dat we dat niet gaan halen. In de aanbevelingen, in de conclusies, en dat komt ook in de presentatie terug, gaat het over de prestatieafspraken. In de aanbevelingen lijkt het iets minder gekoppeld te zijn aan de prestatieafspraken als het gaat over die beleidscyclus op dat soort dingen. In de afbeeldingen zit het overigens er wel in. In de reactie van het college zie ik daar niet heel veel van terug. Dus ik ben wel benieuwd of een vraag aan de rekenkamer ofwel richten aan de wethouder op wat voor manier we dat dan ook gaan terugzien daarin? Want ik vind het wel belangrijk dat dat soort afspraken, en ik vind prestatieafspraken daar wel een hele tastbare in, hoe je daarin als raad ook grip op krijgt? Nu zien we vaak de afspraken die we voor twee jaar vooruit maken, maar de toetsing daarop die, denk ik dat dat ook hieruit blijkt, lijkt niet echt gedaan te worden. Dus ik zou het wel één vinden die belangrijk is, en ik vraag me af of die voldoende in de aanbevelingen verankerd is?

De voorzitter: Of u vindt het nog belangrijker of die voldoende in het raadsvoorstel verankerd is, want daar gaat het uiteindelijk om?

De heer Noldus: Ja, voor in de reactie van het college, en daarmee in het voorliggende besluit ligt inderdaad. Klopt.

De voorzitter: Oké. Is er ook nog een reactie vanuit de rekenkamercommissie op dit punt?

Mevrouw Sijbrandi: Nou, ik ben ondertussen even aan het checken of we daar iets over hebben geschreven, maar goed. Ik denk dat het in ieder geval een belangrijk punt is. Prestatieafspraken zijn heel belangrijk, zijn heel tastbaar. Er gaat een enorm proces van overleggen, onderhandelen, schrijven, herschreven aan vooraf, en vervolgens gelden ze voor twee jaar. En wat ons heeft teleurgesteld als onderzoekers is dat wij niet hebben kunnen vinden voortgangsrapporten of besprekingen van de voortgang op de prestatieafspraken, want prestatieafspraken maakt de gemeente samen met de corporaties en huurdersvereniging, de huurdersraad. Dus ja, dat zijn hele belangrijke afspraken bijvoorbeeld over hoeveel gaan we bouwen of hoeveel mogen we slopen, wat voor soort woning gaan we toevoegen, hoe gaan we de verduurzamingsopgave tackelen, wat doen we met wonen en zorg? Dus ik denk dat dat de spijker op zijn kop is. Ik weet even niet meer of we daar nu ... Want we hebben wel het gehad over een plan van aanpak van maak die doelen concreter. We hebben het ook benoemd dat het goed is om in de prestatieafspraken met de corporaties het thema verduurzaming een belangrijker plek te geven. Maar wat je aangeeft om daar ook nog een aanbeveling op te zetten om die voortgang te monitoren en ook met elkaar te bespreken, als ik zo snel even kijk denk ik dat we die er niet expliciet in hebben gezet.

De voorzitter: Nee, die staat er inderdaad niet expliciet in, maar dan blijft wel de vraag over zijn er nog meer mensen die vinden dat dat, net als wat mijnheer Noldus zegt, dat dit er wel in zou moeten staan in het raadsvoorstel, want dan betekent het dat er ook een oordeelsvormende vergadering volgt.

De heer Noldus: Voorzitter nog even. Het is dan aanbeveling 3 of uitdaging 3 zit het wel in het model. In de visuele weergave zit daar een blokje waar de prestatieafspraken in terugkomen, niet zozeer in de aanbeveling zelf of in de tekst erbij. En ik zie het ook niet terug in de reactie van het college, dus vandaar even mijn vraag daarin.

De voorzitter: Wie wil er reageren op het wel of niet opnemen van prestatieafspraken in het raadsvoorstel? De heer Stam.

De heer Stam: Ja, ik sluit me wel aan bij de woorden van de heer Noldus. Ik zou het wel goed vinden om ook die prestatieafspraken nader te duiden in het raadsvoorstel en uitwerkplan. Nog ook een vraag aan de rekenkamercommissie. Die voortgangsrapportages, die heeft u niet gevonden of ze zijn er niet?

De voorzitter: Ik breek even in, want u verbindt het toch weer met het plan van aanpak, maar dat volgt sowieso nog met die startnotitie.

De heer Stam: Ik zeg alleen dat ik aansluit bij de woorden van de heer Noldus, en wat mij betreft ook in het raadsvoorstel mag worden opgenomen. En ik had een aanvullende vraag aan de rekenkamercommissie.

De voorzitter: Die aanvullende vraag is prima.

Mevrouw Sijbrandi: Nou, het is best wel ingewikkeld te beantwoorden, iets wat je niet kunt vinden of het er wel of niet was. Ja, het blijft een beetje onbekend. Maar goed, ik top het ook even door naar de onderzoekers, want die hebben de zoektocht gedaan, dus die kunnen dat misschien beter beantwoorden.

Mevrouw Bakker: Ja, de voortgangsrapportages zijn er niet, kan ik denk ik wel zeggen. Er wordt op bestuurlijk niveau wel een voortgangsgesprek gevoerd, maar daar wordt niet per se een rapportage voor opgesteld en die wordt in ieder geval niet gedeeld. Dus als het er is dan is dat onderling gedeeld, maar sowieso niet met de raad, maar ook niet elders heb ik begrepen. Maar dit is wat ik in het onderzoek heb vernomen, ja.

De heer Droog: Voorzitter?

De voorzitter: Ja, mijnheer Droog.

De heer Droog: Wij steunen zeer zeker de inbreng van de heer Noldus. Belangrijk dat we meegenomen worden in het rapport wat dat betreft. En de opvolging van het monitoren van prestatieafspraken.

De voorzitter: De opvolging van het monitoren van de prestatieafspraken. U wilt het graag zien opgenomen? De heer Stam ook, de heer Noldus ook. Dat zijn er al drie. Misschien mijnheer Romein ook?

De heer Van Leeuwen: Voorzitter, en PVV ook.

De voorzitter: PVV ook. Meer dan genoeg om daar ook in elk geval dan oordeelsvormend over verder te gaan. Mevrouw Koene heeft een vraag.

Mevrouw Koene: Nou voorzitter, ik heb inderdaad een vraag, want ik hoor alleen maar mensen die van alles en nog wat willen wijzigen en dat is prima, maar dat moet allemaal geamendeerd worden want er ligt een voorstel. Dus ik weet niet of er een fatale beslistermijn of wat dan ook aan zit, want anders dan denk ik dat het wellicht verstandig is om dan eerst nog een keer naar het voorstel te kijken, dus dat we het terugsturen naar de rekenkamer. We kunnen dan wellicht ook nog een beeldvormende doen of oordeelsvormend, dat maakt mij niet uit, waarin concreet wordt aangegeven in ieder geval wat iedereen dan wil veranderen. Want nu zitten we met een stuk waar anders, weet ik veel, misschien wel 10 amendementen op gaan komen. Dat is ook een beetje gek. Dus ik vraag me even af hoe dit nu het beste kan, wat anders zitten we in een oordeelsvormende vergadering weer hetzelfde te doen.

De voorzitter: En dan is het weer opnieuw, ja. Een voorstel van mevrouw Koene om het eigenlijk even mee terug te geven om te vragen of de rekenkamercommissie zelf het voorstel - eigenlijk daar komt het op neer - kan aanvullen. We hebben tot nu toe de opvolging van de prestatieafspraken en het monitoren daarvan, en er is natuurlijk ook genoemd het samenwerken tussen de verschillende afdelingen als het gaat om verduurzaming. Kan dit voorstel op instemming rekenen? En kan dat eigenlijk, kunnen we het terugsturen?

De heer Noldus: Voorzitter?

De voorzitter: Ja, de heer Noldus.

De heer Noldus: Ja, nog een vraag misschien. Ik stelde net ook over die prestatieafspraken was wellicht een opvatting maar wel in een vraag verpakt. Dat kreeg al wat steun, dat neigt naar wat oordeelsvorming. Ik ben wel benieuwd of iemand van het college misschien daarop kan reageren, misschien dat we het op een verkeerde manier lezen of dat het ergens anders in gevat kan worden en anders kunnen we dat denk ik alsnog oordeelsvormend en dan een besluit toevoegen daarin wellicht. Maar ik ben benieuwd of er een reactie daarop kan komen.

De voorzitter: Ja, we zitten nog in de beeldvormend, maar we gaan toch het woord aan de wethouder geven. Wie weet neemt dat alle vragen weg, en anders komen we er even op terug.

Wethouder De Jonge: Nou, dank u, voorzitter. De verwachtingen zijn hoog. Allereerst ook dank aan de rekenkamer en RIGO voor het onderzoek wat is gedaan en de rapportage die wij daarover ontvingen. U heeft ook de bestuurlijke reactie kunnen lezen dat dit voor het nieuwe college echt een steun is geweest voor de lijn die wij ingezet hebben in het politiek akkoord. Ook wij hebben gezien we willen versnellen, intensiveren maar dat moet inderdaad ook concreet worden, er moet in de woningen echt aan de slag gegaan worden. Maar tegelijkertijd begrijp ik ook wel de conclusies die getrokken zijn. In 2019 is er een Klimaatakkoord na langdurig overleg op landelijk niveau vastgesteld. Daarin werd verwacht dat wij als gemeente een Regionale Energiestrategie gingen opstellen. Er werd weer verwacht dat we een Transitievisie gingen opstellen, vrij hoog over documenten waarin deze regio ook heeft besloten naar RES sowieso, maar ook een Transitievisie om dat gezamenlijk te doen, de krachten te bundelen op deze materie en het ook gewoon efficiënt te doen. Dus ik begrijp ook wel dat er gezegd wordt: ja, er is nog heel veel

landelijk en regionaal aan doelstellingen. Maar die handschoen oppakkende in deze collegeperiode hebben wij daar inderdaad klimaatneutraal 2040 tegenover gezet. Hier gaat echt de concretiseringslag in plaatsvinden. Er werd al even gerefereerd aan onze startnotitie die begin volgend jaar uw kant op komt. En dat is gelijk eigenlijk het derde punt. Klimaatneutraal is niet alleen maar energie, is niet alleen maar duurzaamheid, dat is de totale opgave die wij hebben waardoor woningen, mobiliteit, economie en noem het maar op allemaal een bijdrage gaan krijgen en daarmee dus ook aan elkaar verbonden gaan worden. We denken ook wat belangrijk is, in de startnotitie zullen wij ook met u willen bespreken hoe gaan we monitoren, hoe gaan we nu wat we willen bereiken in de drie periodes opknippen, 2026 als tussendoel, 2030 en 2040 zodat u daar ook zeker op kunnen gaan monitoren? En daarover horen wij graag uw input van waar u zegt aanvullend op wat het college zou willen gaan monitoren en dus bijhouden zien wij ook nog aanvullende indicatoren. Dus zo gaan we graag het gesprek met u over aan. En vanuit die hoedanigheid vind ik altijd dat wij als bestuurders, als college verantwoordelijk zijn om u te voeden met informatie en uw vragen daarover te ontvangen en te beantwoorden, en hopelijk kunt u daarmee ook het versterken van de rol vormgeven. Dus laten we dat ook in die gezamenlijkheid die we ook in het politiekakkoord hebben met elkaar hebben afgesproken we doen het samen met de raad en de stad, laten we die ook gezamenlijk oppakken waarbij u verantwoordelijkheden heeft en het college. En ten aanzien van de woningcorporaties, want die zijn specifiek een paar keer vanavond over tafel gekomen. Daar kan ik inderdaad over meegeven PALT-afspraken die maken we jaarlijks. Dat is heel breed. Dat is niet alleen maar duurzaamheid, dat is maar één van de afspraken, dus als u daar iets mee wilt zou ik ook even kijken moeten we het derde onderzoek van deze lijn nog afwachten of kunnen we het samen bespreken met mijn collega over wonen omdat er veel meer afspraken in staan, als u zegt: daar willen we ook op monitoren. Maar wellicht is het wel goed om u alvast mee te geven, afgelopen vrijdag heb ik ook voor het eerst met de twee directeuren, bestuurders van de woningcorporaties in Dordrecht aan tafel gezeten. We gaan gezamenlijk op pad met het plan van aanpak energiehulp, want dat is wel een kleine nuancering die ik wel wil aanbrenge, huurders kunnen ook zeker wat in hun woningen doen, daar helpen we ze nu ook bij. En nadat we de korte termijn met de woningcorporaties samendoen komt ook het hele EFG-label opgave en daar achteraan de D-labels, en dat gaan we ook in gezamenlijkheid oppakken. En ook daar komen afspraken en ook daarover zullen wij via de rapportage van het klimaatneutraal u over informeren en ook onze verantwoording over afleggen. Dus daar zit wel heel veel aan te komen, dat aansluit denk ik op alle aanbevelingen, uitdagingen die zijn meegegeven. En ik hoop vanuit het college dat wij u daar gewoon goed bij kunnen betrekken en samen het kunnen gaan realiseren dat we gewoon nog meer woningen kunnen gaan verduurzamen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik hoor wat hier gezegd wordt heel duidelijk terug dat zowel in een plan van aanpak als in een startnotitie gezocht wordt naar die samenwerking tussen al die afdelingen als het gaat over verduurzaming, en ook dat er wordt vastgelegd dat de voortgang van de prestatieafspraken wordt gemonitord. Is het dan genoeg voor dit moment, of willen we dan toch nog per se dat het in het raadsvoorstel terugkomt? Ik kijk ook even naar de heer Noldus.

De heer Noldus: Ja voorzitter, op zich snap ik de opmerking ook dat het natuurlijk breder gaat dan dit rapport wat zich richt op kwaliteit en verduurzaming. Tegelijkertijd denk ik

dat wel een van de belangrijke conclusies is, ook als je de bevinding ziet die ik niet direct in de aanbeveling zie. Dus ik voel er toch wel voor om daar nog een besluit op te nemen als we daarin een duidelijkere beleidscyclus op de prestatieafspraken te voeren als raad. Helder, echt als raad als instrument voor de raad.

De voorzitter: De heer Noldus blijft er achterstaan dat het toch geamendeerd worden in dit raadsvoorstel. Wie wil daar kort op reageren? De heer Stam. Ja, toch? Zie je wel.

De heer Stam: Als u dat vraagt dan doe ik dat.

De voorzitter: Ja hoor.

De heer Stam: Nee. Ik sluit me nog steeds bij de woorden van de heer Noldus aan.

De voorzitter: Er waren zojuist meer mensen die zich aansloten. Hoe denken die er nu over? De heer Tutupoly. Sluit zich daarbij aan.

De heer Van Leeuwen: Hetzelfde geldt voor de PVV.

De heer Van Dam Timmers: Hetzelfde geldt voor het CDA.

De voorzitter: Oké, ik zie het. Nog dezelfde mensen. Dan betekent dit dat we hier nog een keer op terugkomen. We geven het nu terug mee aan de ... Dan gaan we daarop amenderen. Dat is denk het ... Dus ik denk dat het initiatief bij de heer Noldus ligt om daar een amendement op te schrijven dan.

De heer Noldus: In de conclusie staat dat het naar de raad gaat en direct bespreken in de raad, niet in een oordeelsvormende sessie?

De voorzitter: Dat kan ook.

De heer Noldus: Ja, dat maakt mij niet uit. Ik denk ... Sorry?

De voorzitter: Oordeelsvormend hoeft niet als we het allemaal hierover eens zijn dat dit gewoon kan, ook al vinden we het niet nodig, maar dat we dan nog wel kunnen instemmen met een raadsvoorstel.

De heer Noldus: Op zich op dit punt ... We zijn stiekem een klein beetje oordeelsvormend geweest op het laatste punt denk ik, dus op zich kan ik me erin vinden als het direct naar de raad gaat, maar als we nog een oordeelsvormende sessie hierover doen ... Ja, dat ben ik op zich wel met mevrouw Koene eens. Laten we het in de commissie doen. Ik weet niet of er nog fatale data op zitten, maar ...

De voorzitter: Zit er een fatale datum op, wethouder? Nee, er is geen fatale datum dus dan kan het ook gewoon hier nog een keer terugkomen. Dat is wel zo. In 2040, ja. We besluiten dus dat het hier nog een keer terugkomt om het over het amendement te hebben. En misschien dat ook dat tweede punt dan meteen meegenomen kan worden dat het in één amendement zit over de verduurzaming en de samenwerking tussen alle partners die ermee te maken hebben, afdelingen ook van de gemeente. Zijn er nog aanvullende vragen? Nee? Dan wil ik iedereen heel hartelijk bedankt. De wethouder, alle

raadsleden die hier ook weer een hele avond zitten. De mensen van de rekenkamercommissie hartelijk dank, en de mensen van het onderzoeksbureau hartelijk dank voor deze avond. Dan is het hierbij besloten.

3. Akkoord te gaan met de doelen van het Crisis- en herstelfonds - Raadsvoorstel

Voorzitter: dhr. Boersma
Commissiegriffier: mevr. Wepster
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. De Vries (VSP)
Dhr. Droog (CU/SGP)
Dhr. Groenewege (Partij voor de Dieren)
Dhr. Heijkoop (CDA)
Dhr. Maroof (DENK)
Dhr. Noldus (VVD)
Dhr. Okkerse (SP)
Mevr. Simon-van Waardhuizen (Beter Voor Dordt)
Dhr. Stam (Beter Voor Dordt)
Mevr. Striebeck (VSP)
Dhr. Tutupoly (Op Ons Eiland)
Dhr. Uysal (GroenLinks)
Dhr. Van Dam Timmers (CDA)
Mevr. Van Vugt-Roose (CDA)
Mevr. Vol-van der Holst (Partij voor de Dieren)

Ambtelijke ondersteuning: dhr. Von Grumbkow, mevr. Molenaar, mevr. Storm, mevr. Van der Mijle, dhr. Bouman, dhr. Kraaijeveld

Portefeuillehouders: wethouder P. Heijkoop

De voorzitter: Goedenavond. Wij gaan beginnen. Excuus voor de kijkers thuis dat we tien minuten later beginnen, maar dat heeft ook te maken met dat we best een strakke planning hebben en dat we van de ene naar de andere zaal moeten, en dat de luchtvochtigheid hier inmiddels ook wel toegenomen is in de loop van de avond, dus iedereen moet ook weer een beetje afkoelen en wat verversing tot zich nemen. Ik stel voor dat we eerst even heel kort en heel snel even een rondje doen wie aanwezig is, met name de gasten van ... Even kijken, hoor, want we hebben de adviesraad Wmo & Jeugd en INZET078!. Van harte welkom. Er zou ook iemand van de Sportraad aanschuiven, maar die zien we nog niet, dus dan maar hopen dat hij ...

Mevrouw Wepster: Ik krijg nu een appje dat hij waarschijnlijk om tien uur gaat komen, dat is jammer.

De voorzitter: Die komen waarschijnlijk om tien uur. Nou, dan kunnen ze in de tweede ronde denk ik nog aanhaken, toch? Dan bewaren we de Sportraad tot het eind. Laten we eerst even snel een rondje doen. Ja, en ik ben Jan Willem Boersma, ik ben vanavond uw voorzitter. En nogmaals welkom aan iedereen die hier aanwezig is die op de tribune

achter ons zit, aan mensen die meekijken of meeluisteren. Wij hebben vanavond een beeldvormende sessie en in dit geval is dat een rondetafelgesprek met een aantal organisaties die in onze stad zeer actief zijn als het gaat om het sociale domein en het helpen van elkaar en de zorg en aandacht voor elkaar. Het gaat vanavond over een raadsvoorstel om akkoord te gaan met doelen van het crisis- en herstelfonds. Ik zal daar kort een toelichting op geven voor de duidelijkheid, want in de begroting van 2023 is een crisis- en herstelfonds gevormd en een bestemmingsreserve. Dit fonds is bestemd voor hulp bij het opvangen van de gevolgen van de kostenstijgingen van de energiecrisis. En met de inzet van het crisisfonds worden niet alleen de effecten van de crises – het gaat om meerdere crisis, niet alleen de energiecrisis – maar er moet ook een basis liggen voor een duurzaam herstel. En voor verstrekking van die gelden moet er een subsidieregeling worden vastgesteld. Nou, het vaststellen van de subsidieregeling is een collegebesluit, maar wij kunnen als raad wel het college een aantal handvatten of een aantal kaders meegeven hoe die subsidieregeling eruit zou kunnen zien. Voor de corona gerelateerde inzet van de gelden is een bestaande regeling, maar die wordt verlengd, dus dat is ook een collegebesluit. Daar komt een raadsinformatiebrief over in december. Even voor onze rol. We hebben vanavond een gesprek met een aantal organisaties in onze stad en dat is met name bedoeld om te kijken wat is er nu nodig, wat ligt er aan plannen, voldoet dat aan de behoeften die er is in de stad? En daar kunnen wij met elkaar over doorpraten, vragen over stellen en aan de hand van de informatie die we met elkaar krijgen vanavond ook bepalen: is dit voldoende om hiermee verder te gaan? Aan het eind van de avond zal ik u dan ook vragen: wat wilt u met dit raadsvoorstel? Daar kom ik nog op terug. Want uiteindelijk is de bevoegdheid van de raad er moet een aantal doelen geaccordeerd worden. We zullen akkoord moeten gaan met een aantal bestedingen die op korte termijn al genomen worden die in het raadsvoorstel zijn uitgewerkt. De middelen uit de reserve moeten toegevoegd worden aan een aantal begrotingsprogramma's. Nou, dat is ook een onderdeel van het raadsvoorstel, en we kunnen het college wat handvatten en kaders meegeven voor de subsidieregeling. En ik weet niet of er vanuit de ambtelijke organisatie of de wethouder hier nog een technisch iets op toe te voegen is?

De heer Von Grumbkow: Ja. Ik heb de vraag gekregen om een korte toelichting te geven van maximaal vier minuten. De eerste minuut zal besteed worden aan wat de voorzitter net heeft toegelicht, dus die hebben we alvast ...

De voorzitter: Nou daarom. Dat scheelt een of twee minuten denk ik.

De heer Von Grumbkow: Nou, ik denk anderhalf ongeveer. Ik denk dat er twee dingen wel relevant zijn om even te melden als het gaat over waar we nu mee bezig zijn. Enerzijds de uitwerking van de beleidsregels, want die zijn we nu aan het maken en anderzijds wat speelt in de landelijke context. In de uitwerking van de beleidsregels lopen we tegen een aantal keuzen aan of zullen een aantal keuzes gemaakt moeten worden, en één gaat over de mate waarin je compenseert. Dus ik denk aan een percentage, dat zie je natuurlijk ook al in landelijke regelingen 25 procent, 50 procent, 100 procent. Je kunt er verschillende varianten op bedenken. De manier waarop je compenseert, dus compenseer je bijvoorbeeld op basis van de vergelijking met een voorgaand jaar. Dus u heeft, als het gaat om de compensatie van de energiekosten, u heeft een bepaald verbruik gehad met bepaalde kosten in 2021 en u zult ook een

bepaald verbruik hebben met bepaalde kosten 2023. Nou, die zullen aanmerkelijk hoger zijn, dus je kunt het door middel van een vergelijking doen, maar je kunt er ook voor kiezen om te werken met iets dat op een prijsplafond lijkt voor particulieren. Dat is natuurlijk dan een ander soort compensatie. En een onderwerp dat nu in de uitwerking natuurlijk speelt is de verbinding met andere doelen. De gemeente heeft natuurlijk nog allerlei andere doelen behalve de sociaalmaatschappelijke doelen van het fonds, en in hoeverre is het wenselijk of mogelijk om die doelen ook te verbinden aan het crisis- en herstelfonds? Dus denk aan doelen over het bevorderen van maatschappelijke participatie of duurzaamheid. Dus dat zijn dingen die in de uitwerking van belang zijn. In de landelijke context speelt dat het fonds bedoeld is om verenigingen, clubs, maatschappelijke initiatieven te ondersteunen. Nu richt ik me even op het nieuwe deel, want het oude deel, het corona crisis- en herstelfonds, wordt met dezelfde voorwaarden voortgezet, maar het nieuwe deel gaat natuurlijk over enerzijds de energiecrisis compensatie, maar kan ook gaan over andere gestegen kosten. Nu is landelijk natuurlijk al het nodige geregeld, maar ook nog wel een hoop onduidelijk. Wat in ieder geval zeker is is dat ook verenigingen gebruik kunnen maken of vallen onder het prijsplafond voor particulieren, dat u van thuis allemaal zult kennen. Dus tot een bepaald normverbruik is er sprake van een prijsplafond, en voor verenigingen werkt dat hetzelfde. Daar heb je als kleine club met relatief klein verbruik heb je daar natuurlijk veel aan. Dat helpt niet als je veel verbruikt, want dat helpt alleen maar voor het eerste stukje dan. Voor de grotere gebruikers heb je de Tegemoetkoming Energiekostenregeling die eigenlijk voor het MKB bedoeld is, maar waar sportverenigingen ook gebruik van kunnen maken. Die is nog in beweging. Daar zat eerst een drempel in van 5000 kuub voor gas bijvoorbeeld, die is er nu weer af. Wij keken heel goed naar wat er landelijk gebeurt, want wat we plaatselijk doen dat moet aanvullend zijn waar nodig. En afhankelijk van hoe die landelijke regelingen er precies uitzien kun je bepalen wat er nodig is. Daar kun je natuurlijk ook op vooruitlopen en dan vervolgens verrekenen, want die onzekerheid kan ook nog wel even duren en je wil natuurlijk niet dat in de tussentijd clubs omvallen waarvan je zegt die wil je overeind houden. Naast deze dingen, dus het prijsplafond dat wel zeker is, en de Tegemoetkoming Energiekosten die nog niet helemaal duidelijk is is er een regeling aangekondigd in de najaarsnota die gisteren is verschenen om zwembaden te steunen. En is er ook sprake van een noodfonds voor energie-intensieve verenigingen waarbij nog niet helemaal duidelijk is hoe zich dat verhoudt tot die Tegemoetkoming Energiekostenregeling. En wat we nu nog niet weten, want dit zijn dus dingen die we als zeker weten of waarvan we weten dat ze eraan komen is volgende week is de begrotingsbehandeling van het Ministerie van VWS, en daar is goed mogelijk dat daar nog iets voor sport uitrolt anders dan wat al in de najaarsnota staat. Er is ook sprake van dat er nog aan het gemeentefonds middelen worden toegevoegd waar gemeenten naar bevinden kunnen handelen als het gaat over steunen van sectoren in het kader van de energiecrisis. Dus dat zijn dingen die er nog aan zitten te komen. Dus dit is waar we het mee moeten doen bij het opstellen van de regeling waarbij eigenlijk één principieel punt is dat we wel altijd zeggen, en daar zult u het vast mee eens zijn als hoeder van de gemeentefinanciën ook, dat als er een landelijke regeling is dat daar, waar een vereniging bijvoorbeeld gebruik van kan maken, dat die altijd voorliggend is aan wat we plaatselijk doen. Tot zover mijn toelichting.

De voorzitter: Ja dank u wel. Welkom ook aan de heren Bouman en Kraaijeveld van de Sportraad. Fijn dat u aangesloten bent. Ja dat geeft niet, we waren ook iets verlaat dus

wat dat betreft bent u nog keurig op tijd voordat we het rondetafelgesprek starten. Er is net een toelichting gegeven op wat voor technische elementen van de regelingen die er zijn. Mochten daar nog vragen over zijn dan kunnen we denk ik in de loop van deze avond daar ook nog wel over doorvragen, want ik denk dat het op zich goed is om eerst gewoon eens even in gesprek te gaan met de organisaties van waar lopen jullie tegenaan, wat is er nodig, en hoe verhoudt zich dat tot de regeling die er nu is en de regelingen die daar ook onder hangen, waar de ambtenaar ook net kort wat uitleg over gaf. Ik stel voor dat we eerst de Adviesraad Wmo & Jeugd en mevrouw Ellen Molenaar en mevrouw Jannie Storm. Ik weet niet of jullie alle twee het woord willen doen of een van de tweeën? Oké, prima. Ja, dat u eerst het woord krijgt, dan INZET078!, en vervolgens de Sportraad.

Mevrouw Storm: Ja, als Adviesraad kijken we natuurlijk vooral naar het belang van de Dordtse burgers, zowel de oude Dordtse burgers als de jeugd, want we zijn Advies Wmo & Jeugd. Ik heb het plan gelezen en ik vind het sowieso heel fijn dat er locaties over de stad verspreid komen waar burgers terecht kunnen voor warmte, voor een kop koffie of een kop thee. Maar als ik kijk naar de spreiding maak ik me tegelijkertijd een beetje zorgen over die spreiding. Ik weet dat de notitie ruimte biedt om het uit te breiden, en ik zou u ook willen vragen om daar goed naar te kijken. Want ik zou het vanuit onze ervaring zou ik het een goed punt vinden als er ook wordt aangesloten bij initiatieven in wijken en buurten die nog niet aangesloten zijn, maar waarvan ik weet dat er wel veel burgers komen waardoor je ook een groter bereik krijgen van je regeling. Ik denk bijvoorbeeld aan De Buitenwacht, ik denk aan De Crabbehoeve, ik denk aan Helpende Handen, ik denk aan allerlei organisaties die al actief zijn in het maatschappelijk middenveld die burgers bereiken en waar burgers terecht moeten kunnen. Wij zouden het als Adviesraad goed vinden als u dat momentum als burgers zijnde zou koppelen aan het goede gesprek met die burger om te kijken of de burger gebruik maakt van alle regelingen die er zijn. Want ook al weet ik dat er alles wordt gedaan door de gemeente en door de sociale dienst Drechtsteden om burgers te betrekken weten wij ook dat de gesprekken die we voeren dat niet iedereen bereikt wordt. Landelijk gezien is ongeveer 20, 22 procent van de burgers in Nederland is laaggeletterd of analfabeet of beheerst de taal niet goed. Dat zijn ook mensen die niet langs de digitale snelweg hun weg zullen vinden. Die mensen bereiken we heel moeizaam. Dat krijgen we ook terug als we in buurthuizen zijn. En nog twee punten. Wij zouden het ook goed vinden als er goed wordt nagedacht over de duurzaamheidsaspecten van deze crisis, want u en ik zoals we hier zitten weten dat dit niet een eenmalige is. Het duurt nog een aantal jaren voordat we uit deze crisis zijn, is de verwachting. En wat inmiddels ook bekend is is dat mensen die in slechte woningen wonen, dus slecht geïsoleerde woningen, weinig maatregelen nog kunnen nemen, dat is ook landelijk bekend inmiddels, om de energiekosten besparen omdat het vooral aan de kwaliteit van de woning ligt. En ik hoorde gelukkig in de sessie hiervoor, want toen was ik ook aanwezig, dat u daarover met de corporatie in gesprek bent. En ik denk dat dat een wezenlijke is omdat we anders volgend jaar voor hetzelfde probleem gesteld worden en uiteindelijk wil je dat het probleem afneemt, dat ook de kwaliteit van de woningen verbetert. En als laatste, en dat vind ik ook een voor de korte en lange termijn. Er zijn meerdere crises, u zei het net al voorzitter. We hebben het vooral ook over de energiecrisissen, maar de keerzijde is ook een hele hoge inflatie. En mensen zakken door het ijs heen, en mensen aan de onderkant van de ladder hebben te weinig middelen over om in het dagelijks levensonderhoud te kunnen voorzien. Ook dat

is inmiddels bekend. Het wordt gecorrigeerd vanaf januari, effectief merkt men dat pas eind januari, want ook dan ontvangt men uitkering of salaris, maar die correctie maakt het verschil kleiner. Het neemt niet weg, want we hebben te maken met een inflatie van tussen de 14 en de 16 procent, en de correctie bedraagt 10 procent. Dus het tekort wordt minder maar het gaat niet weg. Ik wil ook daar aandacht voor vragen. Ik heb er een tijd geleden goed gesprek over gehad, ook met de wethouder, want wij maken ons zorgen, ook vanuit de rol die we hebben vanuit Jeugd. Als een gezin lang onder druk staat, er is altijd een te kort. Men moet dagelijks nadenken hoe zet ik vanavond mijn kinderen een maaltijd voor, leidt dat tot spanning in het gezin. Spanning in het gezin kunnen tot andere problemen leiden, en dat willen we met elkaar voorkomen, dus ik wil ook aan dat aspect van de crisis graag uw aandacht voor vragen. Wil jij nog iets toevoegen?

Mevrouw Molenaar: Nou, ik wil even aanvullen, want het ligt mij ook een beetje in mijn hart. Ik vind het fantastisch dat die plekken er komen ...

De voorzitter: Kunt u even uw microfoon aanzetten?

Mevrouw Molenaar: O, ja. In Dordrecht is 22 procent op dit moment wordt laaggeletterd of LVB-achtig. Dat er hulp is om te helpen bij het aanvragen van de 25 regelingen, en daarmee herstel je ook een stuk vertrouwen, want deze mensen voelen zich uitgesloten, kunnen er niet bij en zijn wantrouwend. Op het moment dat je inderdaad dat je zegt in die grote plekken, die acht plekken, dat daar permanent mensen zijn die kunnen helpen bij het aanvragen van al die regelingen, en dat in een netwerk binnen de wijken, zou ook een stuk vertrouwen terugkomen. Dat is heel belangrijk, want de meeste mensen weten niet hoe ze al die dingen moeten aanvragen. We horen steeds dat het te moeilijk is.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Ik zie dat de heer De Vries een vraag heeft.

De heer De Vries: Dank u wel, voorzitter. We zijn uiteraard blij met het voorstel, maar ik wil even inhaken op, als ik u mag tutoyeren, Jannie. Wij vinden het eigenlijk als fractie heel erg vreemd dat De Buitenwacht daar niet in mee is genomen. Is er überhaupt wel contact geweest met De Buitenwacht voor een Warme Ontmoeting? Als er iemand is in Dordrecht die contact heeft met buurtbewoners en die sociaal heel erg betrokken is dan is dat Riet Duykers wel. En ik vind dat een gemiste kans als daar geen gebruik van wordt gemaakt.

De voorzitter: Dank u wel. Ik denk dat de wethouder misschien straks op die vraag kan reageren. Ik wil u er wel op wijzen, we zitten in een beeldvormende bijeenkomst, dus vragen stellen is goed, vooral kritische vragen is goed, alleen het oordeelsvormend komt hierna nog, dus graag ...

De heer De Vries: Sorry, voorzitter, maar het is voor mij een hele nieuwe regel.

De voorzitter: Geeft niet, hoor. Maakt niet uit. Ik weet niet, zijn er nog andere vragen aan de dames Storm en Molenaar? Het was een heel duidelijk verhaal inderdaad. Nou ja, goed en misschien dat we straks nog hier verder op in kunnen gaan. Dan wou ik mevrouw Van der Mijle het woord geven, en misschien kunt u ook kort heel even aangeven wat INZET078! is, geloof ik hè, waar dat voor staat?

Mevrouw Van der Mijle: Ja, dank u wel. Nou, heel graag licht ik dat even toe. INZET078! Is het centrum voor vrijwillige inzet in Dordrecht. Wij zijn gevraagd om namens de maatschappelijke organisaties hier, zeg maar eventjes, het woord te doen. Wij voelen ons gedeeltelijk vertegenwoordiger van die maatschappelijke organisaties, want bijna alle maatschappelijke organisaties werken met vrijwilligers, en in die zin vertegenwoordigen wij hun. Wij hebben naar aanleiding van die vraag wel opgehaald bij heel veel maatschappelijke organisaties wat hun bevindingen zijn tot nu toe, waar zij voor vrezen en wat zij zelf als oplossing zien. En wat wij dan als rode draad daar uithalen is dat de impact van de energiecrisis eigenlijk heel erg vergelijkbaar is met de impact van de coronacrisis, althans voor maatschappelijke organisaties en hun doelgroepen. En daarin sluit het denk ik heel goed aan bij mijn burens, want op het moment dat die maatschappelijke organisaties door de hoge energieprijzen gedwongen worden om activiteiten stop te zetten of om ruimtes te sluiten dan is er ook geen plek meer voor – ik noem maar wat – huiswerkbegeleiding in de Vogelbuurt of senioren yoga in de Stadspolders of taallessen in Sterrenburg in de kerk. En dat is wel het geluid wat wij horen. De nood is nog niet acuut. We hebben van niemand gehoord we moeten morgen sluiten, maar wel heel veel onzekerheid gehoord, heel veel onwetendheid ook. De regelingen die u zojuist noemde die voor verenigingen, en ik neem aan ook voor stichtingen gelden, ik denk dat zeker de helft van de maatschappelijke organisaties daar nog niet van op de hoogte is. Ik heb Susan van Geef het Dordt vandaag aan de telefoon gehad, nou, nog net niet in tranen maar die zegt: ja, ik moet mijn werkplaats sluiten. Mijn vrijwilligers, ik kan het ze niet aandoen om klappertandend in de kou de gedoneerde spullen schoon te gaan staan boenen en te repareren en te sorteren, dus Dordt moet het maar even doen met de voorraad die we nu hebben, want ik denk dat we de inname moeten stoppen. En dat betekent niet alleen dat er minder keuze is aan meubeltjes en dat soort dingen, maar ook dat er een hele gemotiveerde ploeg vrijwilligers weer op de bank komt te zitten, en die was er nu net vanaf dankzij die coronacrisis. Dus wij hebben ook gevraagd: wat zien jullie dan als oplossing, of wat kan de gemeente voor jullie betekenen? En natuurlijk is dat ook een financiële bijdrage, maar het is ook vooral duidelijkheid over hoe kunnen we bij die pot met geld komen, wat voor criteria gelden daarvoor, wat is de weg ernaartoe, welke landelijke regelingen zijn er allemaal en ook transparantie. Niet, heeft de ene misschien meer recht dan de ander. Ik denk ook dat we ervoor uit moeten kijken dat als we iets in het leven roepen dat de communicatie daaromheen dan niet duidelijk is. Ik las in de krant dat er al een aantal organisaties zijn die al een beetje gesnoept hebben van die pot en dat geeft toch onrust in de rest van de wereld, van: huh, is er een pot dan? Waarom weet ik dat niet, waarom weten zij dat wel? Dus transparantie en helderheid is denk ik ontzettend belangrijk naast natuurlijk gewoon die financiële bijdragen. En tot slot denk ik ook dat het kansen biedt, want we hebben het over ook voorwaarden die we willen gaan stellen aan een financiële bijdrage. Nou, ik denk dat het teveel gevraagd is van maatschappelijke organisaties om juist nu te gaan investeren in duurzaamheid. Ik bedoel, men is al blij als men het hoofd boven water kan houden. En om nu te gaan isoleren of andere dure maatregelen, het is nu het tijdstip niet voor. Maar je kan wel op een andere manier duurzaam zoeken naar oplossingen, bijvoorbeeld in de vorm van samenwerking. En als er één les is die we tijdens de corona hebben geleerd dan is het wel dat er ineens heel veel saamhorigheid naar boven kwam, en dat daar waar we dachten dat samenwerken absoluut onbespreekbaar was het ineens wel kon. En ik denk dat dat nu weer het geval zou kunnen zijn. Dus als je al criteria stelt of voorwaarden of wat dan ook dan zou ik het eerder in die hoek zoeken om

verenigingen en stichtingen en maatschappelijke organisaties te stimuleren om de samenwerking op te zoeken. Je kunt ruimtes delen, mensen delen, vervoer delen. Er zijn allerlei dingen waarop je kunt bezuinigen waardoor je weer meer geld overhoudt om die energierekening te betalen. Dus dat is even in het kort het geluid wat wij nu hebben opgehaald.

De voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage. Zijn er vragen aan mevrouw Van der Mijle? De heer Stam.

De heer Stam: Dank u wel, voorzitter. Kunt u mij aangeven hoeveel maatschappelijke organisaties u vertegenwoordigt en hoeveel inwoners daar ongeveer gebruik van maken?

Mevrouw Van der Mijle: Nou, ik zei net al, wij voelen ons niet echt vertegenwoordiger. Wij weten wel dat er ongeveer 400 organisaties in Dordrecht zijn die met vrijwilligers werken en daar zijn wij voor in Dordrecht om de organisaties te ondersteunen, maar ook om natuurlijk gewoon Dordtenaren die zich vrijwillig willen inzetten te inspireren en te ondersteunen. Ja, en hoeveel inwoners wij vertegenwoordigen? Nou, in elk geval 40 procent van de inwoners van Dordrecht die zich op dit moment al vrijwillig inzet, en ik zou bijna willen zeggen de andere 60 procent ook, want in principe denken we dat hele jonge kinderen en hele oude mensen, misschien dagen later, maar dat iedereen blij wordt om zich vrijwillig in te zetten.

De voorzitter: Dank u wel. Bent u tevredengesteld?

De heer Stam: Ja, tevreden is een groot woord, maar het is wel helder dat het heel veel mensen betreft. De eerste gedachte die bij mij dan opspringen: zitten daar dan doublures met andere partijen die aan tafel zitten?

Mevrouw Van der Mijle: Zeker, ja, want er is natuurlijk overlap met sportverenigingen en met informele zorg ook, dus enorm veel kansen liggen er om samen te werken. Dat is ook waar ik voor zou willen pleiten.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Zijn er andere vragen aan mevrouw Van der Mijle? Zo niet, dan dank ik ook u voor uw bijdrage. En dan de heer Bouman en Kraaijeveld. Ik weet niet, willen jullie alle twee het woord voeren of één van de twee? Gaat uw gang.

De heer Kraaijeveld: Ik heb de opdracht gekregen om te beginnen, dus misschien krijg ik nog een aanvulling dan. Allereerst ontzettend fijn om hier aanwezig te mogen zijn, dus wat betreft willen wij ons zeer vereerd dat we namens ook de andere partijen in ieder geval een groot gedeelte van de Dordtenaren te mogen vertegenwoordigen als zijnde mensen die aan het sporten zijn in Dordrecht. Even een heel klein, kort historisch perspectief die u allen bekend is, is dat de corona heeft de sport geen goed gedaan, maar is ook niet destructief geweest. We hebben alleen de periode gehad dat we inactief zijn geweest. Landelijk, en daar is vandaag ook een brief van de Tweede Kamer uitgekomen, is er wel erkenning gekomen voor het feit dat de situatie waar we nu in zitten wel eens destructief zou kunnen zijn. Kortom, dat het wel zou kunnen leiden tot het feit dat er verenigingen, zoals ook andere organisaties die een groot maatschappelijk belang hebben wel eens de deuren zouden moeten gaan sluiten. En nu momenteel we in

die situatie gaan belanden heeft dit ook per direct invloed op het welzijn van eenieder die op dit moment betrokken is bij een van die organisaties. Dus wij spreken namens de Sportraad, maar ik voel me heel betrokken bij de vorige sprekers. Vanuit dat perspectief is het natuurlijk ook heel logisch dat er natuurlijk heel veel overlap is, zoals net ook al de vraag gesteld wordt door de buurman, op een aantal onderwerpen. En daarom ook willen we ook graag een oproep doen om een aantal dingen mee te nemen in uw overwegingen. De eerste is, laten we vooral kijken daar waar we kunnen samenwerken, want ik denk dat op een heel aantal vlakken, zeker ook als we een warm welkom willen heten aan mensen, dat ook verenigingen daar een hele belangrijke bijdrage kunnen leveren, groter nog dan tot nu het geval is. Dat is één. Twee is dat daar waar we in de situatie terugkomen dat het destructief lijkt te gaan worden en we zitten nog niet in een situatie dat het zo is, maar er gaan natuurlijk toch binnenkort allerlei contracten voor verenigingen ook, zoals het ook voor particuliere geld, aflopen en dan weten we allemaal wat de consequentie daarvan is, van groot tot klein, van de sportboulevard tot en met de kleine vereniging die met een paar leden ook moet zorgdragen voor het feit dat mensen een warm welkom hebben en te kunnen sporten. Vanuit dat perspectief is het niet makkelijk om op dat moment een keuze te maken waar gaan we dan op inzetten. Wij denken dan op dat moment ook dat we hun graag zouden willen meegeven dat met name het aangrijpen en het aansluiten op de landelijke maatregelen ook kunnen bijdragen vanuit hun lokale setting om daar een toevoeging op te kunnen leveren daar waar dat niet voldoende is. En ik denk dat er best wel ontwikkelingen zijn op dat vlak. Het zit vrij dichtbij op het vuur op dat vlak. Daar zijn dingen die komende zijn, maar als we met name kijken naar ontwikkeling vanuit bijvoorbeeld de prijsplafonds die natuurlijk nu ook gedaan zijn vanuit de energiemaatschappijen zou ik u ook graag mee willen geven om daar goed over na te denken om te kijken of dat daar voor alle maatschappelijke partijen, als ook over de sport een mogelijkheid ligt. Als we dat combineren met samenwerking dan heb ik er alle vertrouwen in dat we in een situatie kunnen creëren binnen de middelen die er zijn om te kunnen stapelen en daarmee heel veel mensen heel blij te kunnen laten zijn. Wat ik nog een kleine toevoeging, maar dat is meer vanuit de praktijk, wil meegeven is dat er namelijk ook al sportverenigingen zijn - ik weet overigens niet of het in Dordrecht is, maar ik weet wel landelijk - die op dit moment ook burgers uitnodigen om bij hen te komen douchen om te voorkomen dat de particulieren die een hoog energiecontract hebben meer kosten kwijt zijn. Dus ook op die manier kunnen we kijken naar hoe we elkaar en met elkaar kunnen realiseren dat we in een omgeving terecht komen waarin we vanuit die samenhang kunnen ontwikkelen. Ik weet, dat zal niet in 1-2-3 vandaag, morgen opgelost zijn, maar ik zou wel graag een hele sterke oproep willen doen op dat vlak. Ik dank dat ik daarmee mijn betoog klaar heb. Ik weet niet of jij nog een toevoeging hebt, Peter?

De heer Bouman: Ja, het is eerder al gezegd, maar het is niet natuurlijk alleen de energie waar we mee te maken hebben, maar we hebben ook te maken met inflatie wat contributie verhoogd, wat leden van sportverenigingen doet stoppen, prijzen in kantines gaan omhoog, reiskosten voor ouders die naar verre uitwedstrijden in de voetbal of de volleybal of wat dan ook moeten die dat daar misschien een dubbeltje voor krijgen per kilometer, die daar spaargeld voor bij moeten leggen die dat straks ook niet meer kunnen, ondanks misschien de prijs nu een beetje aan het dalen is, maar zo zijn er kosten als afval. Ja, je kunt eigenlijk het hele rijtje kosten noemen. We hebben niet voor niks 16 of 17 procent inflatie. Dat geldt ook voor sportverenigingen. Dus het is naast het

energievraagstuk wat voor veel besturen in januari pas speelt omdat niemand nog weet wat dan de tarieven worden, maar er zijn nu al verenigingen die in energie, een vereniging met een sporthal, van 25.000 euro per jaar naar 66.000 euro per jaar gegaan is. En die hebben dan een contract tot 1 januari, en wat het in januari wordt is nog niet bekend. Dus dat betekent ook dat men gaat praten over hogere huurtarieven of wat dan ook. Gert-Jan noemde het destructief, maar dat is het ook eigenlijk, want het zijn allemaal factoren bij elkaar. Dus het is niet alleen het energiegebeuren, maar het is alles. En het een versterkt het andere misschien wel, maar dat is wel waar het op neerkomt.

De voorzitter: Heren, dank u wel. Zijn er vragen aan de heren Kraaijeveld en Bouman. De heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Ik heb nog wel een vraag over sportverenigingen. Veel sportverenigingen hebben natuurlijk een accommodatie ook en een locatie. Wat is jullie indruk van de planvormen of de bereidheid van die verenigingen om ook heel concreet aan de slag te gaan met verduurzaming? Want uiteindelijk is dat toch de enige weg die je op kan?

De heer Kraaijeveld: Nou, we mogen ons gelukkig prijzen dat er een aantal verenigingen in staat zijn geweest, nog steeds in staat zijn, om daar initiatieven in te ontplooien. Een aantal zijn er al redelijk ver c.q. klaar mee. Dat is natuurlijk nog wel een klein deel. Je merkt wel, en dat is een beetje de geluiden die we wel gekregen, is dat er op dit moment wel een beetje een dubbele gedachte aan het ontstaan zijn. Want ten eerste, we hebben natuurlijk wel te maken met het feit dat we extra kosten kwijt zijn aan alle onderwerpen die we net al besproken hebben, en daar bovenop is het besef wel om graag wel initiatieven te ontplooien als het gaat over verduurzaming. Daar zijn natuurlijk wel een aantal regelingen voor. En die regelingen zijn alleen niet volledig 100 procent dekkend. We hebben de BOSA-regelingen, zo zijn er nog een aantal meer, en op dit moment betekent dat ook wel dat ze natuurlijk wel even achter de oren moeten krabben welke keuzes ze nu op dit moment maken. Dus de prioritering op dat vraagstuk vraagt op dit moment: welke keuze moeten we nu maken? Het neemt niet weg dat daar wel initiatieven in zijn, maar degene die eigenlijk bij de gedachte zijn om daarmee aan de slag te gaan, die zitten in een vertwijfeling is zoals dat ook vergelijkbaar is met de vorige sprekers.

De heer Bouman: Misschien mag ik daar nog even wat aan toevoegen. Er is op dit moment een initiatief van de gezamenlijke voetbalverenigingen in Dordrecht, GSC/ODS, een vereniging in de Stadspolders die hebben zeven of acht jaar geleden een plan gemaakt om energieneutraal te worden, dat zijn ze ook inmiddels met allerlei mogelijkheden, hebben daar veel in geïnvesteerd. En degene die dat daar gedaan heeft is laatst bij een voorzittersoverleg geweest en heeft daar een plan gepresenteerd om scans uit te voeren bij iedere vereniging. Daar is een plan uit gekomen, is ook volgens mij naar de wethouder gestuurd. Ja, er zit natuurlijk een investering aan, want dan gaat het over zonnepanelen, warmtepompen en hele ingewikkelde energie- en duurzaam besparende maatregelen, dus die initiatieven zijn er wel. En los van dat plan waren ook verenigingen al bezig om te kijken naar zonnepanelen, warmtepompen enzovoorts. Maar het zijn natuurlijk ook forse investeringen.

De voorzitter: Ja, dank u wel. De heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Ja, heel kort aanvullend, hè. Zouden jullie dan vanuit de Sportraad ... Ik bedoel, jullie hebben een integrale gedachte, of ik probeer vanuit die gedachte dat zo'n energieplan of zo'n energieverduurzamingsonderdeel in dit fonds, ja, zou dat erin moeten zitten of eraan gekoppeld moeten zijn in jullie opinie of inzicht?

De heer Bouman: Ja, dat zou het mooiste zijn, maar het is maar afwachten of dat bedrag wat in het noodfonds zit voldoende is om de mensen, de verenigingen en de maatschappelijke organisaties de winter door te krijgen. Want dat is wat wij begrepen hebben het eerste doel. En misschien dat er dan nog wat overblijft, maar dat zou mooi zijn. Maar het is niet bekend wat het gaat kosten om de winter door te komen, bedoel ik dan.

De voorzitter: Dank u wel. Uw vraag voldoende beantwoord? Zijn er nog andere vragen? De heer Tutupoly.

De heer Tutupoly: Ja, ik begreep in ieder geval dat het plan zoals het er nu ligt om het energieneutraal te maken met name bij de voetbalverenigingen ligt. Zou het ook breder uitgerold kunnen worden bijvoorbeeld bij andere verenigingen. Ik kan me zo voorstellen dat misschien ook inkoopmogelijkheden of kortingen en dergelijke daardoor bedongen kunnen worden, maar dat gelijk in een keer gewoon inzichtbaar is, zodat eigenlijk ook die andere verenigingen niet zelf het plan moeten uitvinden?

De heer Kraaijeveld: Nou, er zijn natuurlijk op dit moment, want vanuit heel veel initiatieven, ook vanuit de landelijke initiatieven en vanuit verschillende bonden, als ook de samenwerking met de bonden gekoppeld vanuit NOC*NSF en de VWS zijn er op dat vlak heel veel initiatieven. Dus die mogelijkheden zijn er allemaal, en ik denk dat de meeste er latent wel van op de hoogte is, maar misschien moeten we ze nog wel bewuster maken. Dat neemt niet weg, en dan herhaal ik eigenlijk een beetje de woorden van Peter, ze willen de winter doorkomen. Dus op het moment dat ik nu de keuze moet maken ga ik een euro stoppen in verduurzaming of ga ik een euro stoppen om te zorgen dat ik de winter doorkom, dan weet ik welke keuze ik maak want die weet ik namelijk zelf ook wel hoe ik die zou maken. Dus daar zit wel een dilemma. Als blijkt dat we in de mogelijkheid kunnen zijn dat we dit vraagstuk op een andere manier gefinancierd kunnen krijgen, ja, dan wordt het ook weer een ander vraagstuk. Maar die is er op dit moment niet. Er is wel een deel financierbaar maar niet voor 100 procent. De BOSA-regeling bijvoorbeeld kan een deel dekken, maar je hebt altijd een eigen inbreng nodig.

De voorzitter: Voldoende voor nu? De heer Noldus had ook een vraag, volgens mij.

De heer Noldus: Ja voorzitter, dank u voor de inspraak. Een vraag richting de heer Kraaijeveld ook. Er zijn verschillende ook landelijke ontwikkelingen met ook de brief die er vandaag verstuurd zou zijn ... Ik ben niet helemaal op de hoogte van die brief. En u noemde dat ook in het kader van het toepassen van een prijsplafond. Ben ik even benieuwd of dat de ontwikkeling vanuit landelijk is of dat het eigenlijk een oproep van u was om lokaal te denken over een prijsplafond? Ik kon het niet helemaal precies duiden.

De heer Kraaijeveld: Het is dubbel. Vandaag is er vanuit de Kamer een brief gekomen waarin 6 miljoen beschikbaar wordt gesteld aan amateurverenigingen om ondersteuning te geven als het gaat over het door de winter heen komen, even heel kort door de bocht, dus in het breder perspectief. Daarnaast is het zo dat 207 miljoen euro beschikbaar wordt gesteld om zwembaden in de lucht te houden, dus dat geldt ook hier voor het zwembad in Dordrecht. Daar gaan ze ook uit van verschillende richtingen. Een daarvan is vanuit een tegemoetkoming in de kosten waarin gedacht wordt aan een prijsplafond, dat is de ene kant. En andere kant, daar zit met name die 200 miljoen voor zwembaden, om ook een ondersteuning te kunnen geven als het gaat over verduurzaming van de accommodatie. Dus er zitten meerdere pijlers in dit onderwerp. Alleen, je kunt daarna rekenen op het moment dat we te maken hebben met 27.000 verenigingen in Nederland, en we hebben 6 miljoen, dan kun je heel makkelijk een rekensommetje maken. Dus het is een impuls, maar ook niet meer dan dat. En dan kom ik nog steeds op het vraagstuk: als ik een euro te besteden hebben, welke keuze maak ik dan? Het verstrekt nog niet volledig het hele deel, maar het geeft een richting.

De heer Noldus: En dat is echt voor de sportverenigingen die u ...

De heer Kraaijeveld: Het gaat over de sportverenigingen, ja.

De heer Noldus: Helder.

De voorzitter: Ik zie dat mevrouw Van Vugt, heeft een vraag.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ik wou ook een vraag te stellen aan INZET078! nu.

De voorzitter: Ja natuurlijk, gaat uw gang.

Mevrouw Van Vught-Roose: Ja, oké. Ik proefde net een beetje de zorg over alle maatschappelijke organisaties en ook vrijwilligers hoe ze aan hun informatie komen, dat hoor ik overigens ook bij de Wmo, dat er ook veel onwetendheid is. En ik maak me daar ook wel zorgen over of ze de weg weten te vinden, maar ook als ze al willen verduurzamen of ze dan de kennis in huis hebben. En als ze het dan hebben over oplossingen hebben jullie dan ook nagedacht over misschien dat je de verplichting aan wilt gaan dat je je laat helpen bij het verduurzamen. Is dat een mogelijke oplossing ook of een deel van de oplossing?

Mevrouw Van der Mijle: Ik denk dat inderdaad, als je kijkt naar de meeste maatschappelijke organisatie die op vrijwilligers drijven, dat zijn vaak initiatieven van bewoners of van andere partijen, maar die zitten vaak in tochtige clubgebouwtjes, antikraakpanden, tijdelijk leegstaande scholen, ik noem maar op. Die zitten niet bepaald in de meest goed geïsoleerde locaties die je maar kan bedenken in Dordrecht, dus verduurzaming zou zeker een hele belangrijke zijn. En dan heb ik het ook bijvoorbeeld over ... Wij spraken bijvoorbeeld ook een museum dat te maken heeft met een hele kostbare collectie die op een bepaalde temperatuur gehouden moet worden, een particulier museum. Dus we hebben het ook over culturele instellingen, theatertjes, kleine poppodia. Natuurlijk zouden die ontzettend gebaat zijn bij goed geïsoleerde locaties zodat ook op de langere termijn kosten omlaag kunnen. En in die zin denk ik dat wij nogal veel kunnen leren van de sportwereld waar dit soort dingen volgens mij veel

beter georganiseerd en geregeld zijn, en waar ook veel meer aandacht voor is. Dus ja, we gaan een afspraak maken, denk ik snel.

De voorzitter: Dank u wel. Is dat voldoende? Zijn er nog meer vragen? U mag ook een vraag stellen. Even uw microfoon aanzetten.

Mevrouw Molenaar: Ik heb een vraag aan jullie. Jullie hebben kantines, jullie hebben douches. De gemeente wil warme plekken. Wat is mooier dan de kantines van de sport? Er is ruimte, er kan gespeeld worden voor kinderen. Ze komen ook bij de sportlocaties. Je snijdt er wel meerdere dingen. Het kan zo'n vereniging ook helpen. En ja, jullie hebben fantastische locaties waar je ook mee als gezin keurig kan verblijven en mee kan doen. Dus kan dat, zou dat kunnen, dat jullie bij de wethouder aangeven: wij willen wel ook deelnemen in dit warm onthaal en zorgen dat overal koffie en warm is, en gratis douchen?

De heer Kraaijeveld: Ik zou bijna vandaag alle verenigingen langs willen gaan en dit voorstellen gewoon om dit op deze manier te regelen. Maar ja, ik denk dat het een fantastisch ... Dat was ook eigenlijk al een beetje het pleidooi wat we allemaal een beetje aan het voeren waren, dat daar gewoon mogelijkheden liggen om het voor mekaar ook op die manier gemakkelijker te maken. Dus ik denk dat het alleen maar kansen biedt, absoluut. Alleen, daar hebben we wel hulp bij nodig, want we hebben natuurlijk wel - werd net ook al gezegd - vrijwilligers. Dus vanuit dat perspectief hebben we daar hulp bij nodig, maar ik denk dat de accommodaties absoluut geschikt zijn om daar een aanvulling aan te kunnen geven.

Mevrouw Molenaar: Ja, ik kan me voorstellen, maar ik weet niet aan wie ik dan de vraag moet stellen, het opzetten van die acht plekken zou sowieso een organisatie vragen. Dus ja, of je het nu in plek A of plek B doet. Maar doe je sport breng je wel ook juist die arme kinderen, mensen weer in samenwerking met sport en openlucht en activiteiten, en lekker bewegen.

De voorzitter: Ja, dank u wel.

De heer Kraaijeveld: Het is uit mijn hart gegrepen.

De voorzitter: Ik voel wel een mooie verbinding aankomen. De heer Uysal.

De heer Uysal: Ja, dank voorzitter. Ik ondersteun het betoog en het pleidooi helemaal. Dat is denk ik ook de bedoeling geweest, en dat gaf denk ik ook de Sportraad aan. Alleen ik hou wel mijn hart een beetje vast, want de sportverenigingen komen juist die in de knel omdat ... Het gaat vooral om de verlichting, dat was denk ik het meeste wat de energie verbruikt. Nee, precies. Maar als er dus meer mensen gebruik gaan maken van de sportaccommodatie hoe staat dat dan in verhouding met de energiekosten? Want als dat nog meer de pan uitrijst en er staat geen tegemoetkoming daartegenover, dat lijkt me dan wel een beetje risicovol.

Mevrouw Molenaar: Nou, ik denk dat acht locaties gaan sowieso energie vragen. Die acht locaties die de raad al heeft bedacht die moeten ook de kachel aan, dus of nu de kachel

daar aan is of bij de sportaccommodatie maakt dan niet zoveel uit. Die kosten die zitten in het plan.

De voorzitter: Het zou mooi zijn als al die kosten in het plan zaten, maar misschien komen we daar straks nog op. Zijn er verder nog vragen? De heer Stam heeft nog een vraag.

De heer Stam: Ja dank u wel, voorzitter. Ja, allereerst als je het verhaal hoort dan schieten de tranen bijna in je ogen, want we zitten eigenlijk in een situatie waarvan we eigenlijk in deze moderne tijd dachten dat je daar nooit meer in terecht zou komen, en tot onze schrik zitten we daar wel in. Ik ondersteun ook het pleidooi voor de sportverenigingen. Hartstikke goed. Maar tegelijkertijd heb ik er wel een vraag bij. Als je naar onze sportverenigingen kijkt die toch wel op afgezonderde locaties op de sportparken zitten dan roept dat gelijk weer de vraag op: hoe krijgen we die mensen daar naartoe, hè, want dat vraagt ook weer een organisatie en doen. Maar ik kan me wel voorstellen dat je bijvoorbeeld één kantine per sportpark daarvoor gebruikt, en dan degene die het minste energie verbruikt, want we hebben wel heel verouderde sportparken ... Maar onze wethouder komt dit jaar nog met een sportparkenvisie die volgend jaar behandeld wordt. En als je dan kijkt naar de verduurzaming die dan moet worden genomen, ik denk dat die verenigingen dat graag willen. Maar ik onderschrijf het pleidooi wel, maar het roept wel gelijk een andere vraag op: hoe gaan we die mensen daar krijgen? Met die warme buurthuizen hebben we in de gemeenteraad in een motie ook gevraagd is het dan ook niet mogelijk dat we daar een goedkope maaltijd kunnen toevoegen? Dus als je die mensen toch in De Buitenwacht, Crabbehoeve en andere zeven locaties sportverenigingen krijgt hoe kan je nu op een hele goede, goedkope manier kijken hoe je dat kan organiseren? Maar dat zijn eigenlijk geen vragen nu, het zijn eigenlijk ook vragen aan de wethouders om te kijken hoe je dat kan doen, want als ik dan kijk naar het bedrag waar we het nu over hebben in dit voorstel dan heb ik wel een beetje het idee van het probleem is hier zo groot gaan we dat allemaal redden voor dit geld, en wat kunnen we daar dan nog meer aan doen om die mensen daarin tegemoet te komen?

De voorzitter: U bewoog al een beetje richting een oordeelsvorming, hoorde ik, maar volgens mij is concreet uw vraag hoe zorgen we dat mensen ook dan op de juiste plek terecht komen? Ik weet niet of vanuit de Sportraad daar nog iets over gezegd kan worden, anders komen we straks ook nog even misschien richting ... Vanuit u ook?

Mevrouw Storm: Nou, ik wil nog even iets aansluiten bij de oproep om ook na te denken: hoe krijg je mensen daar? Datzelfde wilde ik ook nog vragen, maar dat vergat ik daarstraks, als het betreft de doelgroep ouderen. Want ik zie dat bij sommige locaties die aangemerkt zijn nu voor warmtelocaties, daar komt geen bus in de buurt. Ouderen die wat slechter ter been zijn die zelf niet beschikken over een netwerk wat wel een auto heeft en hen er naartoe kan brengen komen niet op zo'n locatie terecht, en gaan ook niet in de avonden over straat om naar zo'n locatie van een verre bushalte vandaan te wandelen. Dus dat is ook gelijk het punt van de kinderen en de veiligheid, is ook voor ouderen wel een aandachtspunt: hoe komen zij er? Zeker ook gelet op de problemen die er ook zijn met bijvoorbeeld het Vraagafhankelijk Vervoer.

De voorzitter: Dank u wel. U had nog een aanvulling?

De heer Kraaijeveld: Ja misschien dan toch om ook een positief geluid te kunnen afgeven in deze. Als we kijken naar hoeveel mensen er in Dordrecht sporten en verbonden zijn aan een sportvereniging, en we maken een cirkeltje van directe betrokkenen, dan denk ik dat we daarmee een hele grote groep bij elkaar halen. En dan zul je niet iedereen kunnen bereiken, maar je kunt wel een redelijke groep bereiken op die manier. En als je op die manier die activatie kunt laten plaatsvinden dan heb je ook een aanzuigende werking. En dat infrastructuur naar die verenigingen die is er nu ook al, alleen die ga je dan verstevigen en nog extra gebruiken. Dus ik zie ook wel kansen in deze. Dat neemt niet weg dat je ook nog wel wat vraagtekentjes houdt, maar ik denk dat er best mogelijkheden zijn. Alleen je moet ze activeren, en dat is denk ik waar het met name even omgaat. Ik weet niet of dat nog mag, en ik ben niet bekend met dit soort ... Maar ik zou nog wel een noodklok willen luiden, als dat mag?

De voorzitter: Nou, eerst had de Uysal nog een vraag en daarna mag u een korte noodklok luiden.

De heer Uysal: Ja, ik had een vraag over een andere kwestie maar misschien is het wel beter dat de noodklok geluid wordt.

De voorzitter: Mag u eerst luiden. Ja, gaat uw gang.

De heer Kraaijeveld: Nou, in het voorkomen dat je natuurlijk iemand individueel gaat voortrekken, maar in deze vind ik dat toch wel even van belang. Als we namelijk kijken naar de schaatssport in Dordrecht dan maak ik me daar wel ernstige zorgen over. En dat gaat met name over het feit dat elke regeling die er op dit moment is zowel vanuit landelijk of waar dan ook geen mogelijkheid biedt aan de ijsbaan in Dordrecht om op wat voor manier dan ook met de verwachte kosten die er gaan komen voor de ijsbaan om hun hoofd boven water te houden. Een geluk is nog wel een beetje dat er ook een zwembad bijzit waar, zoals ik net al aangeef, dat daar wel een regeling voor komt. Maar dat zal naar mijn verwachting, en dat is even mijn persoonlijke verwachting, maar het zal niet voldoende zijn om ook de ijsbaan operationeel te houden. Daar is al wat meer over in de media gekomen, maar er is nu ook duidelijkheid geweest. Ik heb dat vanavond nog even aan de collega van de Schaatsbond over contact gehad, dat er naar alle waarschijnlijkheid geen regeling gaat komen voor de ijsbaan. Dat is ook een beetje de noodklok die ik wil luiden, want dat heeft namelijk een effect op in ieder geval alle Dordtenaren die dan zouden willen schaatsen, maar ik denk dat het uiteindelijk ook een probleem van de gemeente gaat worden. Dus dat is in ieder geval ook eventjes wat ik mee wil geven, dat u daar ook van op de hoogte bent.

De voorzitter: Dank u wel voor deze aanvulling. De heer Uysal, u wou ook nog een opmerking maken. Ja, gaat uw gang. Dan mag u hierna.

Mevrouw Van der Mijle: Dan wil ik ook nog even een noodklok luiden. Ik zal het heel kort houden. En ik weet ook niet of het klopt, maar bij ons belondje hebben we ook wat kerken gebeld, en daar horen wij het geluid dat kerken ook onder geen enkele regeling vallen. En wat er gezegd wordt: die ene zondagsdienst die kunnen wij zelf nog wel opbrengen. Maar weet dat de kerk niet alleen op zondagochtend open is, maar de hele week, en dat daar ontzettend veel gebeurt, van taallessen tot inloopmomenten, maar ook heel veel verhuur, bijvoorbeeld aan de EHBO-vereniging of wat dan ook. Ik sprak een

kerk, die gaat straks naar 30.000 euro per jaar aan energiekosten, en zij kunnen gewoon de boel niet openhouden. Nog een ander ding wil ik eraan toevoegen als we het hebben over kansen. Alle organisaties die ik heb gesproken die een locatie hebben en aan die we hebben gevraagd: wat zou je terug kunnen doen, hebben gezegd: wij willen ook wel een warme huiskamer bieden. Als wij voldoende middelen krijgen om open te blijven dan willen wij ook wel mensen uit de buurt ontvangen. Dus dan krijg je echt een heel fijnmazig netwerk, en dan kunnen mensen ook kiezen. Want ik kan me ook voorstellen als je 80 bent dat je niet de hele dag in de sporthal wil zitten en liever bij De Buitenwacht zit bijvoorbeeld. Dus dat wilde ik nog toevoegen.

De voorzitter: Oké, dank u voor deze aanvullingen. Dan ga ik naar de heer Uysal.

De heer Uysal: Ja, ik had nog een vraag aan de ambtelijke ondersteuning als dat mag en kan?

De voorzitter: Dat kan zo, maar dan wou ik even dit blokje afsluiten om te kijken of we alles gedeeld hebben wat we moeten delen, want er is veel gezegd. Hartelijk dank daarvoor. En ik wou een paar dingen even gewoon kort samenvatten voor de afronding. Er is gepleit voor meer spreiding. Er is aandacht gevraagd dat iedereen bereikt wordt, het duurzaamheidsperspectief is onder de aandacht gebracht. Er is ook gezegd: help ook mensen en organisaties bij het aanvragen. Het is best ingewikkeld met al die formulieren. Er zit een stukje onzekerheid, onwetendheid bij mensen, maar is op dit moment ook wat onduidelijkheid over criteria, dus wees transparant, communiceer. En als aanvulling daar nog op, bij die criteria kun je ook gewoon de samenwerking als criterium opnemen. Overlap is ook geweest. Er is heel veel overlap in de regelingen, maar ook in activiteiten die er al zijn. Vanuit de sportclubs is een aantal dingen naar voren gehaald van heb ook aandacht voor de mensen gewoon naar hun sportclub reizen, de kinderen en ouderen die gebracht moeten worden, dus daarvan afhankelijk zijn. En er is zorg geuit van zit er eigenlijk wel genoeg geld in het noodfonds? En dat laatste, dat denk ik dat wij als raadscommissieleden ook terug moeten nemen in onze overwegingen. En dan naast alle zorgen die er gedeeld zijn en ook nog extra aan noodklokken die er geluid zijn heb ik ook veel positieve geluiden gehoord dat er in de stad en bij de betrokken organisatie ook heel veel bereidheid is om elkaar te helpen. En dat heb ik ook gemerkt in uw bijdrage vanavond, dus fijn dat u er was en bedankt in ieder geval voor uw inbreng. En dan sluit ik dan dit stukje af, en dan geef ik nog wel de mogelijkheid om wat technische vragen te stellen richting de ambtelijke organisatie slash de wethouder als hij iets technisch nog te duiden heeft. Dan ga ik nu naar de heer Uysal.

De heer Uysal: Ja, ik zag de wethouder al meteen ... Ja, we hebben hier de noodklokken gehoord en we hebben ook de zorgen hier gehoord van de maatschappelijke organisaties. En het potje wat we dus nu ter beschikking hebben gesteld voor al deze organisaties om de winter door te komen, dat is best wel beperkt relatief. We hebben geen oneindige pot, en dat betekent dat we dus ook scherpe keuzes moeten maken. En ik wil dus eigenlijk vragen het is niet zo dat iedereen in aanmerking komt voor het noodfonds. Dat hebben we vorige week ook gezien, bijvoorbeeld sportverenigingen die willen verduurzamen, die kunnen dan niet een beroep doen op het noodfonds. Er moet echt sprake zijn van een dreiging van omvallen. En ik vroeg me af, wanneer kwalificeren we dat dan, een situatie als van een organisatie komt in gevaar? Bij wijze van een vereniging kan de contributie verhogen en op die manier kunnen ze nog een tijdje door.

Dat is niet wenselijk, maar wanneer spreken we echt van een geval dat een organisatie in gevaar komt, en daarmee dus in aanmerking komt voor het noodfonds?

De voorzitter: Oké, kort en goed. Wanneer valt iets om? Misschien dat daar meteen op gereageerd kan worden dan.

Wethouder Heijkoop: Ja voorzitter. Er zijn een aantal technische vragen over gesteld, en ik zou graag straks even de gelegenheid krijgen om dat beeld even ook wat technisch in te kleuren zodat de raad ook goed gesteld is voor de volgende fase. En ik denk ook dat het naar de insprekers prettig is als ze ook een technische reactie vanuit het college krijgen. Waar het gaat om voor dit concrete voorbeeld van in hoeverre is het een acute crisissituatie, en wanneer gaat het over de structurele oplossing om die crisis in de toekomst te voorkomen? Want daar heeft u het eigenlijk over. Vorige week heeft collega Merx al terecht aangegeven, dit gaat echt over een crisissituatie. Hij noemde het ook de winter door helpen. En dat zou ik hier graag willen herhalen. Tegelijkertijd ben ik wel vanuit hoedanigheid als wethouder financiën natuurlijk nadrukkelijk in verbinding met collega's Merx en De Jonge om ook te spreken over die langere termijn, dus die verduurzamingsopgave die we met z'n allen wel zien. En wij willen dit crisismoment natuurlijk wel benutten om met verenigingen in gesprek te gaan over of er perspectief is op die verduurzaming. En dan denken wij niet dat het opportuun is om dat te financieren vanuit het crisisfonds, maar we kunnen er ons alles bij voorstellen dat wij wel met elkaar spreken over als onderdeel van een toekomstige visie op verduurzaming dat je wel iets bijvoorbeeld een revolverend fonds zou kunnen starten van waaruit je sportverenigingen en ook andere organisaties kan ondersteunen. Het primaat ligt natuurlijk bij de inhoudelijke portefeuillehouders, maar u kent ook het politiek akkoord, u kunt ook onze wensen om de stad verder te verduurzamen, en daar past dit ook zeker bij. Alleen waar het hier over gaat is de acute crisis die veel verenigingen ervaren. Wij wilden op tijd gesteld staan, hebben daarom dit stuk al nu bij u liggen zodat wat ook de verenigingen aangaven in januari komen waarschijnlijk de klappen, en dan kunnen zij in ieder geval gelijk een aanvraag doen op het moment dat het landelijk pakket onvoldoende is. Want zo is het inderdaad wel in de techniek.

De voorzitter: Dank u wel. Bent u tevreden? Ja, wacht even. De heer Uysal tevreden? Ja. Ik weet niet wie er nu eerder was, mevrouw Van Vugt of de heer Van Dam Timmers, maar mevrouw Van Vugt krijgt het voordeel van de twijfel.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Bedankt, voorzitter. Ja, er is aan de raad natuurlijk ook gevraagd om voorwaarden mee te geven of handvatten mee te geven voor eventuele voorwaarden die gesteld kunnen worden aan verenigingen, sportverenigingen, maatschappelijke verenigingen om überhaupt aanspraak te kunnen maken op subsidie. En we hebben eigenlijk net een heel mooi voorbeeld gehoord. Is het een denkbaar voorbeeld dat aan sportverenigingen wordt gevraagd stel de kantine open, als een van de voorwaarden om überhaupt subsidie te kunnen krijgen? Is dat een mogelijk iets?

De voorzitter: De wethouder.

Wethouder Heijkoop: Ja voorzitter. Het lijkt mij een hele mooie charmante en ook terechte koppeling. Je zou het als het ware kunnen vertalen vanuit die maatschappelijke bijdrage die we ook in het raadsvoorstel hebben opgenomen. Dus je kunt met elkaar in

gesprek gaan: oké, hoe zit het met de duurzaamheidsopgave van de vereniging of organisatie? Maar het ander punt was de maatschappelijke bijdrage. En dit zou zomaar een voorwaarde kunnen zijn, want als de vereniging zegt wij willen een aanvraag doen uit dat fonds, dat wij dan inderdaad wel de vraag terugstellen, oké, we gaan jullie de winter door helpen maar helpen jullie op jullie buurt dan ook de omwonenden de winter door door jullie accommodatie open te stellen. Dat zou een hele interessante voorwaarde kunnen zijn die we wellicht ook mee kunnen nemen in de verdere uitwerking.

De voorzitter: Ja, had ik de heer Van Dam Timmers, en daarna de heer Tutupoly.

De heer Van Dam Timmers: Ja dank, voorzitter. Ik denk dat alle sprekers ook vanavond wel de urgentie ook wel goed laten zien. Voor een hoop organisaties is het moeilijk, zeker die in huurpanden zitten waar er heel veel van zijn. Mijn vraag zit hem eigenlijk ook wel in die duurzaamheidsvoorwaarden. Als je het hebt over een crisisfonds dan gaat het natuurlijk altijd om een verdeling. Je hebt een bepaalde pot geld en je kan het geld natuurlijk maar één keer uitgeven. En mijn vraag is dan, hoe zorgen we er nu voor dat de juiste incentive of prikkels erin zitten dat het niet alleen gaat juist om het eigenlijk oplossen van die financiële nood op het gebied van energie, maar dat er ook wel een langjarig effect van uitgaat op het gebied van het verbruik van energie? Want heel veel dingen zijn ook wel relatief snel mogelijk, zeker als daar verstandige mensen sneller advies over kunnen geven. En heel veel situaties zijn met elkaar vergelijkbaar bij deze organisaties en verenigingen. Wat kan daar inkomen in dit plan? Heeft het college daar een gedachte over of nog niet?

De voorzitter: De gedachte van de wethouder.

Wethouder Heijkoop: Ja voorzitter, de gedachte van deze wethouder. Nou, dat zijn ook de gedachten die in het college leven, want de heer Van Dam stelt terecht de vraag: hoe maak je nu uiteindelijk die koppeling met de toekomst, en hoe kan je ook die voorwaarde stimulerend laten zijn en tot structurele verbetering leiden? Ja, daar hebben we ook in het college bij stilgestaan, en we zijn er nog naar aan het zoeken hoe we dat op een goede manier kunnen doen. Dat willen we de komende maanden verder uitwerken. Die willen we ook wel eigenlijk doen in gesprek met de organisaties waar het om gaat. Maar u stelt een hele terechte vraag, maar dat hebben we voor onszelf nog niet uitgekristalliseerd, en het hangt er ook wel deels vanaf op welke wijze je gaat ondersteunen. Ambtelijke ondersteuning heeft aangegeven dat er verschillende mobiliteiten zijn op welke manier je dat kan doen. En we zijn nu ook wel enigszins nog in afwachting op wat er in Den Haag gebeurt. Gisteren is de najaarsnota uitgekomen, zijn er weer een berg cijfers over ons heen gestort, Kamerleden hebben zich alweer uitgelaten dat ze met allerlei amendementen, moties willen komen. We weten gewoon nog niet precies hoe het pakket eruitziet. En dat willen we wat scherper krijgen de komende weken en dan gaan we daar ook dan onze voorwaarden op aan laten sluiten zodat we een duidelijk, goed te communiceren pakket krijgen zodat het voor de verenigingen helder is waar ze aan kunnen en moeten voldoen. En ook de organisaties, want het gaat nadrukkelijk niet alleen over verenigingen.

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Ja, heel kort. Dank voorzitter. Een korte vervolgvraag. Er is informatie die uitgestort wordt. Ik denk dat we dat allemaal als raadsleden ook nog wel herkennen dat dat heel regelmatig natuurlijk gebeurt. Alleen, wij kunnen vaak die systemen van de gemeente nog een beetje doorgronden omdat we daar dagelijks mee te maken hebben. Als het daarover gaat, hoe staat het college in contact met al die organisaties en is daar nog winst op te behalen? Want wat ik hoor van organisaties dat ze eigenlijk door de bomen het bos vaak niet zien.

Wethouder Heijkoop: Ja voorzitter, een zeer terecht punt. Is ook al vanuit de insprekers aangegeven. Ook complimenten voor de insprekers die nu al redelijk scherp hebben wat er in Den Haag gebeurt, want het is echt wel een tour de force om alle ontwikkelingen bij te houden. We hebben ook in het college wel besproken dat als we deze regeling gaan openstellen dat we dan ook heel goed de ondersteuning gaan inrichting naar verenigingen om van al die regelingen goed gebruik te kunnen maken. Daar zullen we ook INZET078! om ondersteuning vragen om door al die bomen – want het zijn heel veel regelingen – uiteindelijk toch effectieve aanvragen mogelijk te maken. Dus daar zien we voor onszelf nadrukkelijk een rol. Er is nog heel veel onduidelijk, en dat is ook logisch, want nogmaals, ook in Den Haag wordt er nog steeds gedelibereerd over wat het juiste pakket is. En er wordt ook nog volop gelobbyd, ook op het schaatsen bijvoorbeeld. We hebben nogal wat schaatstempels in dit land staan. Nou, geen enkele politicus wil het voor haar of zijn rekening dat die ten onder gaan, dus ik vermoed zomaar dat daar ook nogal wat gebeurt. Overigens in Dordrecht is het zwembad en het schaatsen is op een bepaalde manier aan elkaar verbonden, dat weet u vast veel beter dan ik, en collega Merx nog veel beter. Dus we kunnen dat altijd vanuit de integrale blik bekijken. Ja, dat was denk ik uw antwoord op de vraag.

De voorzitter: Voldoende. De heer Tutupoly heeft nog een vraag.

De heer Tutupoly: Ja, ik had nog even een vraag ook met betrekking tot de sportverenigingen. Afgelopen gemeenteraad hebben we eigenlijk ook gevraagd om het bedrag voor die sportaccommodaties die gereserveerd is in de begroting voor 5 miljoen om die te verhogen naar 10 miljoen, onder andere voor dit soort zaken, verduurzaming. We kregen toen te horen: nee, het wordt alsnog die 10 miljoen, ligt op de plank. En anderzijds horen we bij de sportverenigingen: help ons de winter door, het is nog niet acuut, maar het staat er wel aan te komen. En we wachten eigenlijk nu tot het er aankomt. Terwijl als je natuurlijk ook accommodaties voor sportverenigingen nu zou verduurzamen, dan zit er ook nog een aardige tijd in verband met het tekort van installateurs, van voorraden et cetera. Dus ja, ik zou eigenlijk als oproep willen doen om daar gewoon ook sneller mee aan de gang te gaan omdat er gewoon een langere tijd aan zit, en anders blijf je eigenlijk steeds een brandje blussen omdat ze toch weten dat deze kosten er vroeg of laat aan staan te komen. En hoe eerder hoe we hier aan de bak mee kunnen, ook in het kader van wij hebben een taak voor verduurzaming voor ons liggen, dan zou je zeggen: dan is nu de tijd om dat aan te grijpen. Alleen, in mijn optiek duurt het gewoon veel te lang, omdat de nood aan de man is. En als je dan eigenlijk wacht met het fonds om te zeggen we wachten tot er echt op het moment op omvallen staat, dan ben je zoveel kosten meer kwijt, terwijl dan had je met verduurzaming ook kunnen besteden. En mijn tweede vraag was eigenlijk ... We hebben net even over die TEK-regeling gehad die nog gaande nu is. Het werkt weliswaar met terugwerkende

kracht straks tot 1 oktober, als ik me goed heb laten informeren. Zijn er ook nog tussenoplossingen, want er worden hier nu een aantal organisaties genoemd om eventueel in 2022 al gebruik te mogen maken. Maar ik kan me voorstellen dat voor bepaalde organisaties dat misschien te laat zou kunnen komen die wel van een TEK-regeling gebruik kunnen maken maar dan nog zouden moeten wachten tot het tweede kwartaal of wat dan ook voordat die regeling uitbetaald gaat worden.

De voorzitter: De wethouder?

Wethouder Heijkoop: Ja, voorzitter. Voor alle collegeleden geldt dat wij in heel goed contact staan met ons beleidsveld, om het zo maar te zeggen. Dus collega Merx heeft veel en goed contact met de verenigingen. Collega De Jonge heeft dat op haar beurt waar het gaat over de verduurzamen van accommodaties en dergelijke en ook andere collega's. Is het op tijd? Ja, wij denken dat het op tijd is. We hebben nadrukkelijk in het voorstel wel de ruimte gegeven om als er nu iets nodig is dan gaan we het regelen, dan komt het in orde. Maar voor de verenigingen, en dat werd ook aangegeven, zal het zwaartepunt echt begin volgend jaar liggen, want dan is duidelijk wat de financiële schade ook is. Bijvoorbeeld Geef het Dordt werd aangegeven, dat die nu heel erg omhoog zitten. Ik ken de oprichter van Geef Het Dordt heel goed. Collega Stam kent haar ook goed. Die heeft echt wel ... Die is goed in staat om ook haar vraag te articuleren. Ik weet van haar dat ze volgende maand haar eindafrekening krijgt. Ik weet van haar dat ze dan weet waar bij haar het knelpunt zit, en zij weet op haar beurt dat ze dan een beroep op ons kan doen en dat we haar gelijk gaan helpen. Dus op die manier proberen we ook met de stad het contact te onderhouden. U mag ons daar echt op aanspreken als de organisatie tussen de wal en het schip vallen. Maar ik hoop dat in ieder geval duidelijk is dat deze gemeente gesteund door de gemeenteraad organisaties die zo belangwekkend werk verrichten in onze stad dat we die echt niet laten vallen. Tegelijkertijd vinden we het ook belangrijk om uw raad goed in positie te brengen, daarom zijn we bijtijds met het voorstel gekomen, willen wij ook uw randvoorwaarden, waar u al een aantal van genoemd heeft, ook nadrukkelijk meenemen in de nadere regels die we in december gaan vaststellen. Maar u mag echt op ons rekenen dat wij, op het moment dat de urgentie zo hoog is dat er gelijk gehandeld moet worden, dat we dat ook doen. En uw opmerking, uw vraag, zie ik ook als ondersteuning dat wij ook de ruimte krijgen om dat te doen. Zoals we bijvoorbeeld al met Warme Ontmoeting hebben gedaan, want daar vragen we u ook om middelen voor. Maar goed, u zult ook vernomen hebben dat op dit moment al vele tientallen, soms wel honderden Dordtenaren al warm zitten omdat we al een aantal plekken hebben opengesteld.

De voorzitter: Wil de heer Tutupoly ...

De heer Tutupoly: Ja, toch even een aanvullende vraag. Ja, wij ondersteunen het dat er actie ondernomen wordt, zeker. Want ik denk dat zeker veel verenigingen dat ook nodig zullen hebben en ook andere organisaties. Anderzijds merk ik dat de communicatie vaak heel traag op gang komt terwijl de oplossingen soms heel simpel zijn. Dan heb ik het even over een tweetal sportverenigingen die ik nu eventjes op ga noemen, maar er zullen er wel meer zijn. The Hawks die zegt: kunnen we ledverlichting krijgen, verdisconteer dat in onze huur desnoods. Maar ja, het duurde erg lang terwijl het een actie is die zo ondernomen kon worden. Ringer Sportplaza wil zelf zonnepanelen plaatsen, maar heeft last van een hek wat laag is waardoor de bal iedere keer op het dak

komt, en men is bang als men ook straks het een en ander gaat doen dat die zonnepanelen beschadigd raken. Het zijn van die simpele dingen. En dan blijkt eigenlijk dat er geen gesprekken plaatsvinden. En dan denk ik, u zegt: trek ons aan het jasje. Bij deze, want volgens mij gaat u ook over de sportaccommodaties of het onroerend goed in ieder geval. Voor zover ... Nee? Nou goed. Maar ja, dat zijn van die simpele dingen denk ik om ook eens gewoon in gesprek te gaan, en dan zie je eigenlijk dat soms ligt een oplossing heel simpel door in gesprek te gaan en dan blijken er andere vragen te liggen waardoor het een en ander versneld kon worden.

De voorzitter: Dank. Ik denk dat de heer Van Dam Timmers wil hier direct op aansluiten, begrijp ik.

De heer Van Dam Timmers: Ja, heel kort. Dank, voorzitter. Een heel goed punt wat de heer Tutupoly ook maakt. Zelf kom ik ook heel regelmatig bij sportverenigingen en daar gaat het vaak over zo'n 3 tot 400 procent aan energielasten die toeneemt bij een beetje de gemiddelde voetbal-, of hockey- af wat voor eigenlijk andere verenigingen dan ook. En een van de belangrijkste kosten daarvan is inderdaad verwarming, maar het zit daarnaast heel erg in de verlichting van de velden, omdat veel sporten natuurlijk 's avonds plaatsvinden in de winter. En zij vertelden mij dat als je alle sportvelden in Dordrecht van ledverlichting wil voorzien dat dat misschien een half tot een miljoen zou kosten, maar dat dat wel al heel vlot oplevert omdat ze dat nu voor echt enorme bedragen kwijt zijn aan die verlichting. Dus mijn vraag zou dan aansluitend daarop zijn, dit zijn dingen die je toch gaat doen in de toekomst, kun je dat niet vooruit trekken, dan voorkom je wat toekomstige inflatie om dit toch versneld te doen.

De voorzitter: Ja, er worden wat concrete suggesties gedaan, maar het gaat wel heel diep de inhoud in en ...

Wethouder Heijkoop: Ja, ik ga daar heel kort op reageren. We zitten hier met name om nu acuut te handelen als verenigingen en organisaties acuut in de problemen komen. Ik beluister uw oproep aan het college: maak ook snel werk van dat verduurzamingsprogramma. De collega's van sport en vastgoed zitten ook op de publieke tribune, die hebben dit ook gehoord. Die zien dit denk ik ook als een aanmoediging om hier inderdaad ook echt mee aan de slag te gaan. En ik weet dat ze daar al mee aan de slag gaan en voor de rest ga ik daar op de inhoud verder niet in, want dat zit uitstekend bij hen in de portefeuille belegd. Dus even tot zover. Maar ik beluister het in ieder geval wel als een steun om inderdaad die acute nood te ledigen, maar inderdaad wel gelijk snel het perspectief te bieden op een structurele oplossing. En daar zijn wij het vanuit het college met u van harte mee eens.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er verder nog vragen? Zo niet, dan gaan we dit deel afronden en dan is er eigenlijk nog één vraag aan u. Wat gaan we met dit raadsvoorstel doen? We hebben twee mogelijkheden. We gaan het raadsvoorstel nog een keer bespreken in een oordeelsvormende commissie. Dan moet er een politieke vraag geformuleerd worden. En de tweede optie is dat we dit raadsvoorstel gaan hameren. Dus aan u de vraag: wat wilt u? De heer Stam.

De heer Stam: Ja voorzitter, lastig. Als je nu zegt ik wil het nog aanpassen dan ga je vertragen. Maar ik heb een aantal opmerkingen gehoord over locaties, over verbindingen

die gemaakt moeten worden. Als ik het raadsvoorstel an sich zie ik 5,1 miljoen waar 4,3 miljoen naar een bestuurlijk programma gaat. Ja, daar leeft bij mij toch wel heel erg de vraag: wat gaan we dan echt doen voor die 4,3 miljoen? En gaandeweg de discussie snap ik best wel dat daar een goede besteding aan gaat plaatsvinden, maar dan vind ik het raadsvoorstel nog even iets gesloten om nu al te kunnen zeggen dit is goed en later moeten constateren: ja, maar die 4,3 miljoen hadden we toch op een andere manier kunnen besteden, en er waren toch nog wat andere locaties? Dus ik zou toch nog graag even wat nadere duiding willen op een aantal punten voordat we het naar de gemeenteraad als hamerstuk brengen.

De voorzitter: En is die duiding technisch dan meer op inhoud of ...

De heer Stam: Nou, ik denk dat het een gedeelte is, een stukje technisch, maar ook zeker duiding.

De voorzitter: Oké, want we lopen inderdaad richting het einde, dus zou ik zeggen: zouden we nu nog een rondje technische vragen kunnen doen? Maar het wordt een beetje te laat denk ik. Maar, de heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Ja, voorzitter, ik denk dat op het punt van die locaties hebben we eigenlijk nog geen antwoord van de wethouder natuurlijk gehad waarom die keuze voor deze is gemaakt. Dus dat is volgens mij een vraag die nog in de lucht hangt, dus misschien zouden we die nog wel willen beantwoorden. En verder vind ik het ook wat ingewikkeld. Er staan inderdaad heel veel dingen in, maar ik begrijp tegelijkertijd ook dat er flexibiliteit gewenst is om juist ook in die nood te kunnen handelen. Ja, dus we hebben nu input meegegeven op die kaders, maar tegelijkertijd hebben we eigenlijk helemaal geen inzicht ingekregen, dus dat maakt het wel ingewikkeld, en daarom kan ik niet echt een goede politieke vraag formuleren. Dus ik denk dat dat uiteindelijk ook aan het college is, en dat we hen daarin moeten ondersteunen en suggesties moeten meegeven.

De voorzitter: Oké, de heer Uysal dan eerst.

De heer Uysal: Dank voorzitter. Ik snap de punten, maar misschien dat de wethouder ook even heel kort iets kan zeggen over wat voor consequenties het kan hebben voor de invoering van het noodfonds als we dat dus weer opnieuw hier in de commissie gaan behandelen, en dus niet als hamerstuk doorgeleiden naar de raad?

De voorzitter: Oké, en misschien kan de wethouder dan even kort twee concrete vragen. De eerste was over de locaties, dat kon kort zei u. En het tweede: wat betekent het voor de planning als wij dit voorstel nog een keer terug laten komen?

Wethouder Heijkoop: Ja, voorzitter waar het gaat over die locaties. We stonden aan de vooravond van de winter en de voorspellingen waren al wel dat het kouder zou worden, dus we wilden gewoon heel snel handelen. Dat heeft collega Van Benschop ook gedaan in samenwerking met haar subsidiepartners vanuit de wijkteams, het Buurtwerk en dergelijke. Daar hadden we al een relatie mee, dus we hebben gelijk gezegd: die plekken gaan allemaal open. Dus acht plekken verspreid over de stad konden we heel snel ingeregeld krijgen. De Buitenwacht om aan de orde. Natuurlijk is het ook fijn als zij ook hun accommodaties openstellen, dat is alleen maar positief. Het ligt op 600 meter van

de Koloriet, dus in die zin verspreiding over de stad was niet direct nodig dus hebben we gezegd: nou, die acht plekken die stellen we gelijk open om gewoon echt tempo te kunnen maken. Dat was de belangrijkste reden. En we hebben ook gezegd we gaan gewoon eerst maar eens starten, en er wordt nu al veelvuldig gebruik van gemaakt. En mocht dan blijken dat er nog aanvullende behoeftes zijn bijvoorbeeld douchen, maaltijd, dan gaan we kijken of we het programma dan kunnen uitbreiden. Met de bibliotheek heeft collega Van Benschop daar ook al over gesproken. We hebben het nu vandaag besproken. Ja kijk, wij willen het snel verder gaan uitwerken aan de hand ook van wat vandaag gewisseld is waar het gaat over de criteria. En ja, wat het betekent? Ja, je wilt gewoon het liefst zo snel mogelijk bekendheid geven aan de regeling, aan de verenigingen, aan maatschappelijke organisaties, de voorlichting gaan in regelen dat ze gewoon weten waar ze aan toe zijn. Ja, en dat hangt natuurlijk een beetje tot er een besluit genomen wordt en dan kan je echt gaan handelen. Tegelijkertijd zou ik niet willen spreken van een fatale beslisdatum. En voorzitter nog een opmerking over de vraag van de heer Stam. Hij had het over bestuur en ondersteuning. Daar hebben we heel pragmatisch voor gekozen om daar het bedrag gewoon even te parkeren, en vandaaruit worden alle aanvragen gehonoreerd. Omdat als we het bij bijvoorbeeld zorg en ondersteuning hadden neergezet of bij sport dan lijkt het al heel erg dat het alleen daar naartoe gaat. En we hebben echt gezegd nee het gaat over verenigingen, het gaat over maatschappelijke organisaties, de Kledingbank, Voedselbank, activiteiten van kerken - voor de goede orde - vallen daar ook onder. Dus op die manier wilden we even wegblijven uit die discussie, dus dat was eigenlijk meer een technische oplossing om het daar neer te zetten. Dus daar zit voor de rest niets achter. En we gaan nu elk kwartaal ook informeren over hoe we dat fonds hebben aangewend, voor welke aanvragen. En bij hele grote aanvragen komen we even bij u terug om wensen en bedenkingen op te halen, omdat we het dan wel verstandig vinden ook met uw budgetrecht om bij dat soort grote bedragen om daar dan u als raad ook gelegenheid te geven om daar wat van vinden.

De voorzitter: Oké, dank u wel. De heer Stam, wilt u hier nog op ingaan?

De heer Stam: Ja, het is en blijft lastig. Ik snap de uitleg van de wethouder, maar ik mis dan toch nog wel een aantal kaders zoals de heer Van Dam Timmers ook aangeeft. Ja, en er is hier ook al gerefereerd aan de ijsbaan, en dan komt er waarschijnlijk een rijksregeling, maar waarschijnlijk. En ik zou dan toch meer duiding willen hebben van hoe gaan we daar nu mee om? En dat zie je toch een beetje in de kaderstelling. Maar goed, als ik de enige ben die zegt laten we dan nog een keer goed met elkaar spreken voor een nadere duiding, dan so be it. Maar ik snap ook wel dat als je hierop gaat hakken dan ga je vertragen, zijn al die instanties die ook hier hebben ingesproken zijn er ook niet mee gediend. En tegelijkertijd, in de laatste raadsvergadering heeft wethouder Merx ook aangegeven dat er wat middelen zijn vanuit sport, dus ik zoek dan ook even naar de combinatie met die 10 miljoen die hij had of 5 miljoen die hier staat, die 4 miljoen die nu gereserveerd is. Dus ik ben dan even die verhouding kwijt. Maar als dat in een aanvullende memo kan vind ik het ook prima, hoor.

De voorzitter: Ja. Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter, een misverstand ontstaat. Het CDA heeft inderdaad gezegd er zijn nu geen kaders, maar dat is ook aan het college zoals we

gelezen hebben. En we hebben hier de kans gehad om in elk geval een richting te geven in welke kaders er meegegeven of opgesteld kunnen worden. Dus voor ons is het zo wel genoeg.

De voorzitter: Oké. De heer Noldus, u wilde nog wat ...

De heer Noldus: Ja, voorzitter wat de VVD betreft ligt er een goed voorstel waar gewoon ook met toezegging van het college de toelichting daarop. Zaak is snel aan de slag te gaan, ook gehoord hebbende wat onze gesprekspartners van vandaag inbrengen is het ook gewoon snel die duidelijkheid en dat gesprek met elkaar voeren. Belangrijk is, en daar is het toch ook voor nodig dat je een besluit neemt op dit soort uitgangspunten. Ik denk terecht ook de opmerking over wat kan er bij sportverenigingen? Ook daar is het wel aan de ene kant de opmerking van het college, en aan de andere kant de opmerkingen in het voorstel dat daar mogelijkheden voor zijn om daar voor uit te breiden. Nou, het college daarin ook gehoord hebbende. Wat ons betreft kan dit als hamerstuk naar de raad om daar snel invulling te geven aan dit crisis- en herstelfonds.

De voorzitter: Ik weet niet of er nog mensen, andere leden ook willen reageren. Voor een raadsvoorstel agenderen zijn drie fracties nodig. Opmerkingen, bij de eerstvolgende commissievergadering is 17 januari, want 13 december is het al helemaal vol. Maar ik hoorde de wethouder ook eigenlijk een toezegging doen dat de vragen van de heer Stam nog wel via een memo van een duiding zouden kunnen worden voorzien. En als dat de mogelijkheid biedt om nu dit stuk te hameren. En de tweede optie is dat we volgens mij in december nog een raadsinformatiebrief krijgen over de subsidieregeling. Dat geeft ook nog een mogelijkheid om verduidelijkende vragen te stellen, dus dan even de vraag: zijn er nog meer mensen die dit stuk als bespreekstuk op de komende raadsvergadering willen hebben? Niet? De heer Stam, wilt u nog ...

De heer Stam: Ja, voorzitter. Met de toezegging van de wethouder is wat ons betreft ook prima om te hameren.

De voorzitter: Prima, dan concluderen we dit af als een hamerstuk. Dan hebben wij alles met elkaar besproken, en dan ... O ja, dan volgende week staat het op de raad, alleen kunnen we dan de memo al ... Ja? Dan heeft u ze ook nog voor de behandeling in de raad, de memo, begrijp ik? Ongeveer, ja. Er wordt wat getwijfeld nu.

Wethouder Heijkoop: '...' (buiten microfoon). En we hebben ook gesproken over de lange termijnagenda verduurzaming, hoe verhoudt zich dat tot elkaar? Dat was uw vraag met name?

De heer Stam: Ja voorzitter, ik heb liever een goede memo die wellicht een week later komt...

Wethouder Heijkoop: Oké, nemen we ietsje meer tijd voor.

De heer Stam: Dan een memo op de gemeenteraad. Dus wat dat betreft wil ik de wethouder wel wat ruimte geven.

Wethouder Heijkoop: Nee, maar dat kunnen we toch gaan hameren. Die memo komt gewoon later. Marco zegt nu dat het goed is.

De voorzitter: Ja, ik begrijp dat het goed is als het nu gehamerd wordt, en daarna een memo. Ja, oké, dan concluderen we dat. Dus even nog voor de zekerheid, bent u akkoord dat het volgende week op de raad staat en dat de memo later komt, of zegt u: nee, dan wil ik het eigenlijk op de raad van december hebben, en dan eerst een memo?

De heer Stam: Zoals u het zegt wat mij betreft volgende week hameren, en als de memo een week later is prima.

De voorzitter: Prima, dan is het duidelijk. Dank u wel. Dan dank ik u allen voor uw bijdrage en wens u nog een fijne avond.